Fj. 5044

MARX KÁROLY
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Központi Könyv...
Telefon: 176-827 Telex: ...
1828 Budapest 5. Pf. ...

ET/Sg

Együtt a '68-as generáció

Az ábrándozások kora lezárult

Rácsodálkozás

MAKE

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXVIII. ÉVFOLYAM, 15. SZÁM — ÁRA: 1,80 FORINT — 1986. SZEPTEMBER 25.

Tanévnyitó a megújhodott falak között

Szűrös Mátyás ünnepi beszéde

Szeptember 12., délelőtt fél 10. Ünneplő ruhába öltözött tanárok, diákok, szülők gyülekeztek a megújhodott Dunaparti főbejáraton át az egyetem gyönyörűen újjáépített, üvegajtajú, napfényes aulájában. Az arcokon megilletődöttség, csodálkozás, büszkeség, öröm volt, kinél-kinél kor és hovatartozás szerint. „Hát, ezt is megértük végre!" — olvashatjuk az arcokról. A levegőben volt valami átszellemültség.

10 óra. A Himnusz hangjaival megkezdődik egyetemünk 1986—87. évi tanévnyitó ünnepsége. A Himnusz után *az első éves hallgatók megkoszorúzták Marx Károly szobrát, majd Csáki Csaba egyetemünk rektora tanévnyitó beszédet mondott.*

A Himnusszal kezdődött az ünnepség

Elsőként köszöntötte a megnyitó valamennyi résztvevőjét, vendégeinket: *Szűrös Mátyást, az MSZMP KB titkárát, Köpeczi Béla akadémikust, művelődési minisztert és Berend T. Ivánt, a Magyar Tudományos Akadémia elnökét.*

A rektor beszédében hangsúlyozta, hogy valamennyiünk számára felejthetetlen és kiemelkedő jelentőségű az idei tanévnyitó, mert *ezzel a nappal újra birtokba vehetjük egyetemünk központi épületének nagyobbik részét* és megszépült aulánkat. *Reményét fejezte ki, hogy 1988 szeptemberére, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem alapításának 40. évfordulójára a teljes rekonstrukció befejezéséről adhatunk számot.*

Köszönetét fejezte ki az egyetem oktatói, dolgozói és hallgatói nevében mindazoknak, akik a rekonstrukció során bármiféle segítséget adtak egyetemünk megújulásához.

Majd így folytatta: „Az egyetem iránt a rekonstrukcióban is megnyilvánuló bizalomnak hatékonyabb és színvonalasabb munkával, a képzés minőségének emelésével kell megfelelni. Az élet diktálta új követelményeknek eleget téve kell alakítanunk egyetemünk arculatát, oktatási rendjét."

Az elkövetkező tanévben be kell fejeznünk a képzési rendszer továbbfejlesztésével összefüggő előkészületi munkálatokat. Mindenekelőtt meg kell vitatnunk a tantárgyi struktúrára vonatkozó javaslatokat és végleges döntést kell hoznunk a szakirányok és a tanterv kérdésében. Ezután a hangsúlyt *a tartalmi fejlesztésre, a tematikák és a tananyagok kidolgozására kell helyeznünk azzal, hogy az új képzési rendszer 1988—89-es tanévben történő bevezetésének valamennyi feltételét időben megteremthessük.*

„Az elmúlt tanévben *kidolgoztuk a nyelvoktatás új rendszerére vonatkozó javaslatunkat,* amelyet a Művelődési Minisztériumnak jóváhagyásra felterjesztettünk. Az egyetemen az elmúlt nyáron *megalakult a Védelemgazdasági Kutatócsoport,* amellyel e fontos terület közgazdasági szakemberigényeinek jobb kielégítését szeretnénk előmozdítani. Számottevő *haladás történt a jogász-közgazdászképzés tantervének kialakításában is,* hogy csak a legutóbbi időszak néhány fontos eseményét említsem. Összességében megállapíthatjuk, hogy *az 1985—86-os tanév alapvető feladatait teljesítettük. Mindez önmagában az egyetem dolgozókollektívájának jó munkáját dicséri."*

Megragadva az alkalmat, *Csáki Csaba* az egyetem vezetése és a saját nevében *köszönetet mondott az egész évi fáradságos, de tiszta szívvel állíthatjuk, hogy eredményes tevékenységért.*

Befejezésül *előbb a legidősebb, majd a legfiatalabb közgazdász-generációt üdvözölte, s a további feladatok végrehajtásához az egyetem valamennyi oktatójának, dolgozójának, hallgatójának jó egészséget és örömteli munkát kívánt.*

Ezután *Szűrös Mátyás* beszéde következett.

Köszöntötte az egyetem oktatóit, hallgatóit, beszélt a szellemi tőke, a tudás, az oktatás egyre növekvő jelentőségéről, majd többek között a következőket mondta:

„... Hosszabb távon *a világgazdaság egyetlen résztvevője számára sem lehetséges a kiegyensúlyozott fejlődés a többiektől való elzárkózás útján.* De nem bizonyul napjainkban

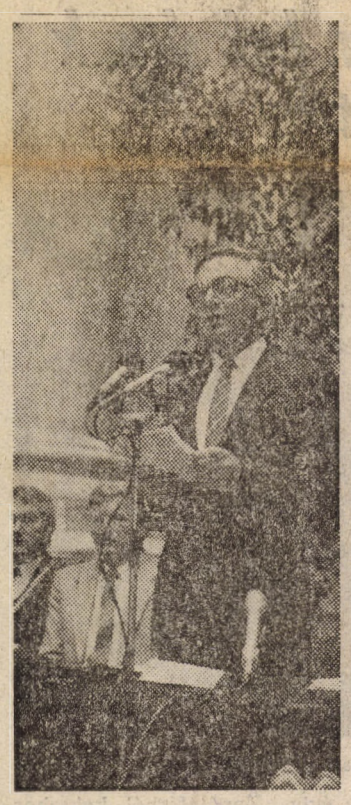

Szűrös Mátyás beszédét tartja

tárgyalási mechanizmusok kialakítása.

A kedvező irányú változások kibontakozását elősegíti az a körülmény, hogy *a nyolcvanas évtized közepére Kelet- és Nyugat-Európában egyaránt mind határozottabbá válik az a felismerés, hogy a gazdasági fejlődés békés feltételeket követel, amelyhez elengedhetetlen az eltérő társadalmi rendszerű országok közötti partnerkapcsolat.* Ezt a tapasztalatot az is megerősíti, hogy az állandóan változó világgazdasági erőviszonyok évtizedünkben Európa hátrányára látszanak átrendeződni. Az USA és Japán meggyorsult tudományos, technikai, gazdasági fejlődése új megvilágításba helyezi az európai törekvéseket, és feltehetőleg felértékeli az összeurópai kapcsolatokat is...

Napjainkra *csaknem valamennyi szocialista országban megfigyelhető a minőségi megújulás igényével elindított változások folyamata,* amely elsődlegesen a gazdaság hatékonyabb működését hivatott biztosítani...

A nemzetközi helyzet befolyásolásához eszközeink korlátozottak, ezért *hazánk számára az egyetlen járható út a külső gazdasági környezethez való rugalmas alkalmazkodás stratégiája.* A programot a XIII. pártkongresszus kimunkálta, megvalósításának azonban csak az elején tartunk...

A hatvanas években elindult reformfolyamat — több állomást bejárva — évtizedünk közepén újabb fordulóponthoz

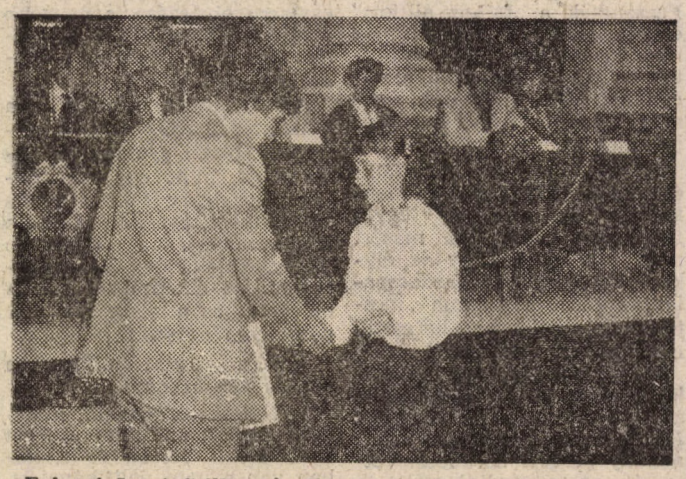

Fejesné Jenei Csilla második helyezett lett a Skála-díjasok között

járható útnak a mások elszigetelésére, egyoldalú és kizárólagos függőségben tartására való törekvés sem. Korunkban az erőpolitika egyre kevésbé képes hatásos eszközül szolgálni a nemzetközi konfliktusok kezeléséhez. *Fontos tehát a problémák megoldása során az ésszerű önmérséklet, a kompromisszumkeresés, s a kölcsönösen előnyös egyezmények elérését lehetővé tevő* érkezett. A gazdaságunkat és társadalmunkat ért sorozatos kemény kihívások világossá tették, hogy *a helytállás folyamatos belső átalakulás, reform nélkül nem lehetséges.* Terméketlen vita ma már, hogy ki a reformpárti, ki a reformellenes. Maga a korszak igényli a reformot, és elmondhatjuk, hogy *a reform-*

(Folytatás a 2. oldalon.)

A szavazógép premierje

Együttműködési elképzelések

Az új tanév egyetemi munkatervét terjesztette elő elsőnek *Csáki Csaba* rektor, a szeptember 18-án tartott egyetemi tanácsülésen. A munkaprogram tartalmát, jellegét egyrészt a hosszú távú *intézményfejlesztési tervben előírt feladatok,* másrész *az 1985. évi oktatási törvény végrehajtását szolgáló dokumentumok,* illetve azok egyetemi adaptálásával kapcsolatos teendők határozzák meg. Időszerűvé válik a részletes tantárgyi tematikák összeállítása, a tananyagok kidolgozása.

A másik feladatkör az új egyetemi szabályzatok elkészítése. A felsőfokú oktatás mechanizmusának szabályozására a minisztérium öt rendelettervezetet adott ki véleményezésre. (szervezeti és működési; felvételi; tanulmányi; fegyelmi szabályzat; és a fizetendő díjakat szabályozó rendelet) Az egyetemi szabályzatokat a tanév folyamán kell elkészíteni.

Külön ki kell emelni az oktatói követelményrendszert és az ehhez kapcsolódó létszámot és bérgazdálkodást szabályozó miniszteri rendeletet. *A minisztérium az intézmények véleményét, a felsőoktatás tényleges helyzetét jobban kifejező új koncepció kidolgozását jelezte, melynek munkálatába egyetemünk is bekapcsolódik.*

Tanszékvezetői tanácskozások

Az egyetemi feladatok felsorolásában továbbra is *kiemelt helyen kell szerepeltetni a rekonstrukciós munkálatokat.*

A képzéskorszerűsítési munkálatok során a következőkben a tartalmi munka egyre inkább a tanszékek irányába tolódik el (tantárgyi tematikák, tananyagok összeállításáról van szó) míg az egyetemi testületeknek a koordinálás, a véleményezés, illetve a döntés funkcióit kell ellátniuk

A munkatervi feladatok teljesítésében *kedvező előfeltételt nyújtanak a tanszékvezetői tanácskozások, illetve a tanszékvezetők gyakoribb meghívása az egyetemi tanács üléseire.*

Egyetemünkön az OTDK

A munkatervi témák közül az alábbiak a legfontosabbak: *a vállalatgazdasági-munkaügyi szakon* (főiskolai tagozaton) *oktatott tárgyak programjának, tematikáinak jóváhagyása; jogász-közgazdász tagozat indítási anyagainak minisztériumi felterjesztése; az oktatók hallgatói véleményezésének tapasztalatai, annak megszervezése a folyó tanévben; az országos TDK szervezése. E tanévben az országos TDK lebonyolítására egyetemünk kapott megbízást; 1988-ban ünnepeljük az egyetem fennállásának 40. évfordulóját. Az évforduló rendezvényeit ebben a tanévben kell előkészíteni.*

A munkaterv megvitatása után *Bozzay László* főmérnök *bemutatta az újonnan felszerelt szavazógép működését.* Az asztalnál elhelyezett kapcsolószerkezeteken három gombot lehet megnyomni, az igent, a nemet vagy a tartózkodást. Az eredmény a tv képernyőjén jelenik meg. *A munkaprogram elfogadása már szavazógéppel történt, 20 igennel és 2 tartózkodással.*

A vállalatgazdasági-munkaügyi főiskolai szaktantárgyi tematikája és elfogadása került sorra a napirend második pontjában. A tematikát 19 igen és 6 tartózkodással a tanács elfogadta.

Az oktatók ellenezték

Tájékoztató jellegű napirendként *a rektor ismertette az MTA Közgazdaság-tudományi Intézet és egyetemünk együttműködésének továbbfejlesztési elképzeléseit. Az* együttműködés új formájaként az intézet kutatói kihelyezett tanszéken *elvállalnák bizonyos tárgyak oktatását,* amellyel az egyetemi oktatók terhelése csökkenne. Másrészt lehetőség nyílik arra, hogy oktatóink jobban bekapcsolódjanak a kutatásba, amennyiben a jövőben alkotó szabadságukat az Akadémia intézetében kellene eltölteniük. Mint kiderült a Világgazdasági Kutatóintézet is újfajta együttműködésre törekszik az egyetemmel.

Az ismertetett együttműködési elképzelésről az oktatói vélemények megoszlottak. A tanácstagok közül többen ellenezték a kihelyezett tanszék létrehozását. Mint mondották: az intézeti kutatókat *helyesebb lenne bevenni a hasonló profilú tanszék munkájába.* Az alaptárgyoktatásban nem, de az alternatív oktatásban, esetleg a poszgraudális képzésben való közreműködésüket elképzelhetőnek tartották. De pénzügyi szempontból is problémásnak látták a kihelyezett tanszéki elképzelést.

A hallgatói képviselet, megértve az egyetemi oktatók aggályait, mégis arra kérte a tanácsot, hogy vegye figyelembe a diákok érdekeit is. Több nagy nevű tudós közgazdászról van hírük, jó lenne, ha közelükbe kerülhetnének az egyetemi oktatás keretében.

A rektor a vélemények meghallgatása után is hangsúlyozta az új együttműködési formák keresésének fontosságát, természetesen az egyetem érdekeinek szem előtt tartásával. Erőteljes centrumai vannak a közgazdaságtudomány kutatásának, ezek irányában *nyitottabbaknak kell lenni egyetemünknek.* Ezután a rektor a testület egyetértését kérte az együttműködés új formáinak keresésében.

Magyar Miklós lett az igazgató

Az egyebek között személyi ügyek kerültek napirendre. Ketten pályázták meg a Nyelvi Intézet igazgatói székét: dr. Magyar Miklós és dr. Eördögh Miklós. Az egyetemi tanács szavazása alapján 20 igennel, 1 nemmel és 2 tartózkodással *Magyar Miklóst választotta meg a Nyelvi Intézet igazgatójának*

H. E.

Tanévnyitó a megújhodott falak között

(Folytatás az 1. oldalról.)

politika a nemzeti egyetértés és összefogás része. A fő kérdés, hogy milyen irányú és milyen mélységű reformra van szükség. Erről, úgy gondolom, lehet, sőt, kell vitáznunk. Ne tanakodjunk azonban arról, ami már tisztázott, hanem cselekedjünk! Annál is inkább, mert *társadalmunkban fokozódik az igény a mainál határozottabb irányítás, a következetes végrehajtás iránt, az elnéző magatartás megszüntetése, szocialista elveinkkel összeegyeztethetetlen, negatív jelenségek visszaszorítása érdekében.*

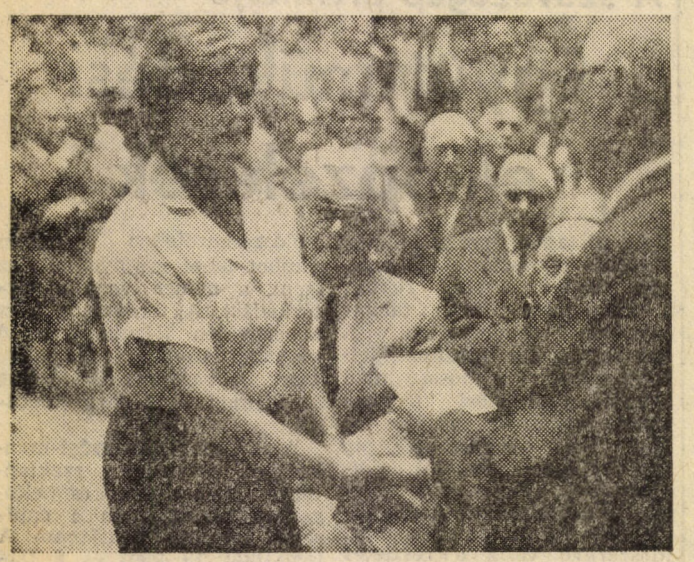

Tóth Andorné átveszi tanszékvezetői kinevezését

Világos, hogy minden reform összetett gazdasági, társadalmi következményekkel jár. A hazai és nemzetközi tapasztalatok megerősítenek benünket abban, hogy *a modernizáció következményeit — bármilyen nehezek legyenek is — vállalnunk kell! Csak ez a magatartás és gyakorlat erősítheti tovább a pártba, a vezetésbe, a szocialista eszményeinkbe vetett bizalom három évtized alatt felhalmozott tőkéjét.* S azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy *külföldi partnereinknek is érzékelniük, sőt tudniuk kell: gondjainkon munkánk javításával képesek vagyunk úrrá lenni.* Az irántunk kialakult bizalmat e vonatkozásban is meg kell őriznünk, sőt erősítenünk kell.

Gazdasági, társadalmi helyzetünk bonyolult ellentmondásaira, gondjaira nincs egyedül üdvözítő megoldás. A komplex kihívás hasonló választ igényel. *Problémáinkra nem vehetünk át kész megoldási mintákat másoktól, mivel azok más társadalmi, gazdasági és kulturális közegben, más adottságok és hagyományok között keletkeznek.* Úgy vélem, *tévedés azt hinni, hogy* tőkeszegény nemzetgazdaságunk működési *gondjainak megoldását, nemzetközi versenyképességünk javítását a piaci elemek minél szélesebb kiterjesztése önmagában szavatolhatja. Tudatos alkalmazásuk mellett nem mondtunk, nem is mondhatunk le a párt elvi irányító, illetve az állam szervező és ellenőrző szerepéről.* A nemzetközi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy minden korszerűen szervezett társadalomban van központi irányítás is. A kérdés napjainkban nem ennek a létjogosultságára, hanem csak miként jére irányulhat. *Magyarországon olyan gazdasági reformot valósítunk meg, amely* a tervgazdálkodás kereteibe illesztve, figyelembe veszi a szocializmus építésének általános törvényszerűségeit, *messzemenően számol a szabályozott piac objektív viszonyaival, és a világgazdaság változásaival, követelményeivel...*

Korunk alapvető nemzeti feladata a modernizáció, és az ezt szolgáló reform végrehajtása vagy a változás, a megújulás. *Az új nemzedékek erre mindig is fogékonyak voltak. Kevesebb ugyan a történelmi tapasztalatuk, ugyanakkor — vagy talán éppen ezért — kevésbé köti őket a múlt, jobban képesek új módon megközelíteni a felmerülő problémákat.* A jelenlegi, és a jövőbeni *reformok sorsa nagymértékben függ a felnövekvő új közgazdásznemzedéktől.* Hogy milyenek lesznek ezek az új nemzedékek, *az alapvetően itt dől el, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem falai között.* Nagyon *fontos tehát, hogy a jövő nemzedékei alapos képzést kapjanak,* ne a kutatásban és az oktatásban időről időre jelentkező divatoknak hódoljanak. *A hangsúlyt a magas szintű,* korszerű elméleti és gyakorlati ismereteinket egyaránt magában foglaló *alapképzésre célszerű helyezni,* miként az az egyetemi reformelképzelésekben is szerepel. *Itt és valamennyi felsőoktatási intézményben mindent meg kell tenni egy olyan oktató, teljesítményorientált és demokratikus légkör, belső környezet kialakításáért, amelyben ifjúságunk a szakmai ismeretek mellett megtanulja azt is, hogy mit jelent egyenjogúan, felelősséggel részt venni viszonyaink alakításában...*"

A tanévnyitó *az első évesek hagyományos fogadalomtételével folytatódott,* melyet a rektor és két hallgató kézfogása pecsételt meg. Az eskü után került sor a tanszékvezetői, címzetes egyetemi tanári és docensi kinevezések átadására.

TANSZÉKVEZETŐI MEGBÍZÁST KAPOTT:

dr. Kerekes Sándor (ipari technológia és áruismeret tanszék), dr. Párniczky Gábor (statisztika tanszék), Tóth Andorné (testnevelés tanszék).

OSZTÁLYVEZETŐI MEGBÍZÁST KAPOTT:

dr. Csépai János (önálló számítástechnikai osztály).

CÍMZETES EGYETEMI TANÁR LETT:

dr. Kopátsy Sándor, a Pénzügykutatási Intézet nyugdíjas gazdasági tanácsadója, dr. Hoós János, az Országos Tervhivatal államtitkára, dr. Tallós György, a Magyar Nemzeti Bank nyugalmazott elnökhelyettese, dr. Villányi Miklós, a Mezőgazdasági és Élelmezési Minisztérium államtitkára, dr. Damó László, nyugalmazott vezérőrnagy.

CÍMZETES DOCENS LETT:

dr. Angyal Ádám, a Ganz Danubius Hajó- és Darugyár vezérigazgatója, dr. Fodor László, a Magyar Kereskedelmi Kamara főtitkárhelyettese, dr. Boros Sándor, az MSZMP KB propaganda- és művelődési osztályvezető-helyettese.

Ezután Csáki Csaba a legidősebb közgazdagerenáció tagjainak adta át diplomájukat.

VASDIPLOMÁVAL TÜNTETTÉK KI:

Frey Mihályt és dr. Nádor Lászlót.

A GYÉMÁNTDIPLOMÁT

dr. Benedek János, dr. Jánosi Mária, dr. Rétay Sándor Imre, dr. Strassenreiter Ignác, Schranz András és dr. Takács Imre vette át.

ARANYDIPLOMÁS LETT:

dr. Hatvanger Béla, Szalay Dénesné, L'Auné Jenő, dr. Tóth Béla, dr. Zemplén Lóránt, Svéd András, dr. Lengyel István, Láng Kálmán, dr. Kaszás Miklós, Barkész Adél, dr. Korontai Gyula, dr. Jáky Miklósné és Varsányi Ilona.

EGYETEMÜNK EMLÉKPLAKETTJÉT

Dennis Meadows professzor, a Dorthmouth College tanára vette át a rektortól a jelenlevők nagy tapsa közepette.

Ez alkalommal adta át a rektor a

NÉPKÖZTÁRSASÁGI ÖSZTÖNDÍJAKAT

a következő hallgatóknak: Bálint Péter, Bodnár Anna, Éliás János, Érsek Zsolt, Farkas Tünde, Für Zsuzsanna, Gáspár Tamás, Gulyás Éva, Gróf Gabriella, Makláriné Tóth Katalin, Pócs György, Szatmári László, Illés Ibolya, Majoros Csaba, Siska András, Spellenberg Gábor, Szegedi Márta, Bárdi Zsuzsanna, Bölcsföldi Ildikó, Cseresznyés Csaba, Deák Andrea, Daróczíné Atzél Erzsébet, Duruczkó Mihály, Fejesné Jenei Csilla, Gáspár Pál, Hermann Anikó, Martin Hajdu György, Papp László, Preser Adrienn, Sebők Sándor, Soltész Levente, Szabó Andrea, Szabó László Zsolt, Zéman Zsófia, Varga Marina.

Az egyetem történetében először került kiosztásra

A SKÁLA-COOP-EGYETEM TANULMÁNYI DÍJ.

A díjakat *Muszbek Mihály,* a SKÁLA-COOP vezérigazgatóhelyettese adta át. (A díjazottak névsorát lapunk előző számában közöltük.)

A KISZ Központi Bizottsága részéről *Gubcsi Lajos,* a Magyar Ifjúság főszerkesztője *KISZ Érdemérmet* adott át *Bodnár Zsigmondnak,* az MTA ösztöndíjasának, kimagasló mozgalmi munkája elismeréseként.

A kinevezésekhez, a tudományos fokozatokhoz és a kitüntetésekhez gratulálunk!

A tanévnyitó a Szózat hangjaival ért véget.

Budai János
Molnár Gabriella

„Gyorsabban haladtunk a ranglétrán..."

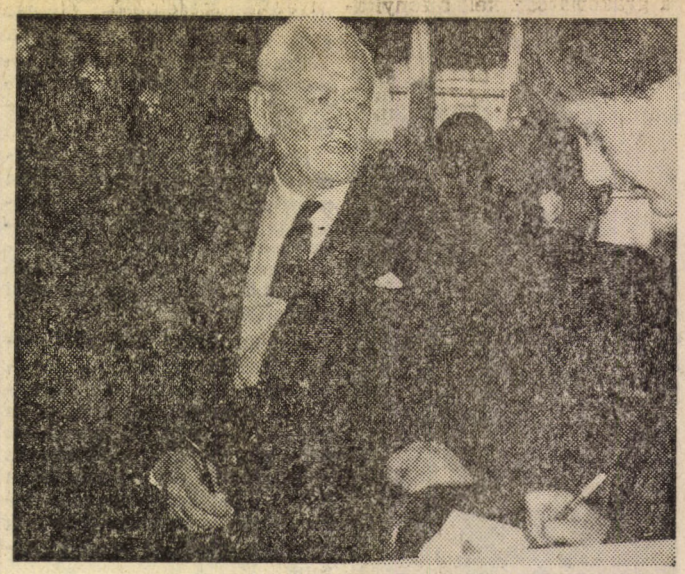

Dr. Lengyel István aranydiplomás

Leendő és exközgazdászok feszítettek — vagy feszengtek? — együtt az évnyitón. Feszengtek a „falhoz állított" elsősök mert ők ilyenen még nem vettek részt, és feszítettek az első sorban ülő nyugdíjasok, hiszen pályájuk, életművük méltó elismerését kapták meg ezen a napon.

A vas-, gyémánt- és aranydiplomák kiosztása mindenképpen az ünnepély egyik fénypontja volt. Ha másért nem, hát azért, hogy az olykor szkeptikus közgazdászpalánták most a szakma „mestereinek" példáján keresztül érezhessék: „érdemes"!

Hogy mindezt egy „illetékes" szájából is hallhassam, az évnyitó után *dr. Lengyel István* mellé telepedtem le. Ő néhány perccel korábban vette át az aranydiplomát: —

— *Mikor szerezte meg az első diplomát?*

— 1936-ban végeztem az akkori közgáz külügyi szakán, és kis híján ötven éve vagyok a Pénzintézeti Központ dolgozója, főrevizorként mentem nyugdíjba, de még ma is ott dolgozom, immáron nyugállományúként.

— *Mikor volt nehezebb pályát kezdeni — akkor, vagy most?*

— Akkor összehasonlíthatatlanul nehezebb volt. Friss diplomával a kezemben két évig hólapátolásból, kokszhordásból és más alkalmi munkákból éltem. De már az egyetem elvégzése is nagyobb megterhelést jelentett a mainál, hiszen a tandíj igen magas összeget tett ki.

Amikor aztán bekerültem a Pénzintézeti Központba, a karrierem sokkal gyorsabban haladhatott, mint egy mai fiatalé. Lehetőség volt a gyors előrejutásra, gyakran kaptunk fizetésemelést, a főnökeim megbecsültek, és érvényesíthettem az elképzeléseimet. A dolognak ez a része ma már nem ilyen egyszerű.

— *Ön szerint milyen az ideális közgazdász?*

— Nyitott, érdeklődő, sokoldalú ember, aki több nyelvet is kiválóan beszél, és tisztában van a napi politikával is. Persze, mindenekelőtt a szakmájában legyen teljesen jártas. Ha mindez így együtt van, akkor ez egy csodálatos pálya, amely rendkívül széles határok között ad lehetőséget az emberi alkotó munka kifejtésére. Azt kívánom a maguk fiatal nemzedékének, hogy ötven év múlva mindegyikük ugyanilyen megelégedettséggel tekinthessen vissza a pályájára...

— *Köszönöm a beszélgetést!*

Bajnai Gordon

Diákok és tanárok egy sorban

A KISZ felfüggesztette a Ráday-klub működését

Jelentés

I. Az egyetemi KISZ-bizottság 1986. szeptember 18-i ülésén azonnali hatállyal felfüggesztette a KISZ-bizottság Ráday-klubjának tevékenységét. A szabályozatlan és rendezetlen anyagi kérdések tisztázásával munkacsoportot bízott meg Némethi Gábor KISZ-tag oktató vezetésével.

II. a vizsgálat megállapította:

1. a) A klub illetékesei rendszeresen — az időnkénti figyelmeztetések ellenére —, nagy késéssel és igen hiányosan számoltak el a KISZ felé a rendezvényeikhez kapcsolódó pénzügyekről;

b) Rendszeresen túlzottan nagy összegek voltak a KISZ részéről utólagos elszámolásra kiadva a klub illetékeseinek, mely összegekkel ők — az időnkénti figyelmeztetések ellenére —, ismételten nagy késéssel számoltak el;

c) Az elszámolások egy kisebb, de nem jelentéktelen része különböző okokból csak nagyságrendileg ellenőrizhető.

2. A klub illetékesei sok esetben különböző okokból az indokoltnál jóval nagyobb díjakat számoltak el a klub néhány szervezőjének, valamint a klubban fellépő, közreműködő személyeknek;

3. A klub illetékesei még számos formai szabálytalanságot követtek el;

4. A KISZ-bizottság illetékesei ritkán ellenőrizték a klub tevékenységét;

b) Az esetenkénti ellenőrzések után a felek kölcsönösen nem tették meg a szükséges intézkedéseket;

5. A KISZ-bizottság felügyelete alá tartozó néhány más csoport pénzügyi tevékenységében és ennek ellenőrzésében is észlelhetők — nagyságrenddel kisebb, de számottevő — szabálytalanságok.

III. A helyzet okai a következők:

1. a) Egy öntevékeny csoport mint olyan nem alkalmas ilyen volumenű pénzügyi tevékenység szakszerű elvégzésére;

b) Egy egyetemi KISZ-bizottság apparátusi létszáma eleve nem alkalmas ilyen volumenű pénzügyi tevékenység szakszerű ellenőrzésére;

2. A vonatkozó szabályok szigorú, szövegszerű betartása az adott keretek között szinte lehetetlenné teszi még az ennél kisebb volumenű klubtevékenységet is;

3. a) A klub illetékesei — a minden klub működéséhez szükséges kisebb formai szabálytalanságokon messze túlmenően — rendkívüli nagyvonalúsággal gazdálkodtak, a KISZ-bizottság illetékeseinek ismételten megnehezítették az ellenőrzést;

b) A KISZ-bizottság illetékesei igen nagyvonalúan ellenőrizték a klub — és a felügyeletük alá tartozó más csoportok — pénzügyi tevékenységét, és az így sok esetben észlelt formai hiányosságokból nem vonták le a szükséges következtetést, mert jelentős tartalmi problémát korábban nem tudtak bizonyítani.

Némethi Gábor,
a vizsgálat vezetője

B. Kiss Tamás — Bodnár Zsigmond, — Horváth László
a vizsgálat résztvevői

A jelentés megállapításait, az okok meghatározását tudomásul vettem és elfogadtam:
Mesterházy Ernő
klubvezető

Horváth Gyula
egyetemi KISZ-titkár

1986. szeptember 21.

★

A KISZ-bizottság rendkívüli ülésén a jelentést elfogadta, a klubot — mint a KISZ-bizottság klubját —, egyhangú titkos szavazással megszüntette. A testület véleménye szerint az ügyben konkrét személyi felelősség nem volt megállapítható. A KISZ-bizottság felkéri a kollégium lakóit és db-jét, hogy vitassa meg a klubélet folytatásának alkalmas formáit (kisszövetkezet, egyesület stb.). Az ilyen kezdeményezéseket a KISZ-bizottság támogatni fogja.

Légvonalban

Ha jól emlékszem, légvonalban úgy 15 000 kilométer a távolság Santiago de Chile és Budapest között. Nagyon messze van tehát. Ha egy körző tűjét a Budapestet jelölő fekete pötty helyére szúrjuk, egyszer mondjuk metszi Jeruzsálemet, aztán még nagyobb kört írunk le vele, s akkor már Kinshasát és Omszkot egyaránt átszeli. Na, kétszer ekkorára kellene nyitni ahhoz, hogy kör íve áthaladjon a chilei főváros szívén.

Ha politikusan szemlélődni azt is jelenti, hogy az ember a hazája gondjait igyekszik ismerni, azért engedtessék meg, hogy idemásoljak egy pár sort abból a könyvből, ami 1974-ben, a chilei katonai puccs első évfordulóján jelent meg. „Új társadalmat akarunk fölépíteni, amely minden család, minden férfi minden nő, minden ifjú és minden gyermek számára jogot, biztonságot és szabadságot biztosít amely mindenek előtt megnyitja a jövő távlatát, és biztossá teszi az embert abban, hogy az új haza fölépítésében szükség van rá. Ezáltal mindenkinek szebb, gazdagabb, érdemesebb és szabadabb lesz az élete." A tizenhárom éve meggyilkolt Salvador Allende elnök, a népi demokratikus kísérlet felejthetetlen alakjának gondolatai ezek. A könyvet pedig —, amelynek a fent idézett mondatok a mottója —, egy menekülttől kaptam...

Menekültek voltak. Menekültek: először Bolíviából, (az ott éppen soron levő puccs elől a demokratikus Chilébe), onnan két évvel később Svédországba egy vöröskeresztes gépen —, éppen hogy csak felfértek rá, mindenük odaveszett —, onnan ide hozzánk, Magyarországra. Félig haza. Azért félig, mert a családfő magyar. A háború után nem jött haza. Haza, ahol addigelé mindig otthon érezhette magát, s csupán azért vetette magát a nagyvilágba, mert otthonából átmeneti időre — végleges megsemmisítés céljából —, haláltáborba hurcolták. Szabadulása után menekült. Nem mondom, jó helyekre: Párizsba, Dél-Amerikába, ott is a csodaszép Bolíviába. Felesége, gyermekei lettek. Közben tanított: festésre, esztétikára oktatta hallgatóit, meg a társadalmi forradalom tanára. De élete előregyártott paneljébe úgy látszik a menekülés volt belevésve (nem nagyon csodálkozott ezen, végül is népcsoportja keresztjét hordta csak, tette hát, amit rá osztott sorsa)....

Menekültek voltak, most itthon emigránsok — és barátaim, mert az elmúlt 13 év alatt azzá lettek. Számomra talán éppen ezért nincs is olyan nagyon messze Santiago de Chile Budapesttől.

Merényi Miklós

A Skála-díjakról

A hallgatói közösségek további 120 ezer forintot kaptak

Mint arról előző számunkban rövid hírben beszámoltunk, az előzetesen nyilvánosságra hozott pontrendszer alapján a Skála-díj kuratóriuma odaítélte a díjakat. A kuratórium tagjai Muszbek Mihály, a Skála-Coop gazdasági igazgatója, Kupcsik József rektorhelyettes és Horváth Gyula KISZ-titkár voltak.

A tavasszal kialakított feltételek alapján a Skála-díj feltétele a két félév átlagában 4,0-ás tanulmányi eredmény.

A pontrendszerben a kétszer 4,0-ás átlag 20 pontot ér, a kétszer 5,0-ás átlag 40-et, közötte lineárisan növekszik a pontszám. A TDK-eredményre a helyezések függvényében maximálisan 20 pont adható, az egyéb szakmai munkára (tanulmányi versenyek, demonstrátori munka, szakkollégiumban, SG-ben stb. végzett szakmai munka) a dékánok megítélése alapján 14 pont, a közösségi munkára az egyes tevékenységcentrumok javaslata alapján a KISZ-bizottság pontoz 7-ig, az aktív művészeti tevékenységre a közművelődési bizottság, a sportra pedig a sportbizottság egyaránt 7-ig. Az egyéb szempontokra a kuratórium maximum 5 pontot adhat. Így áll össze a maximális 100 pont.

Az érintett szervezetek szerint egyrészt a pontozás alapvetően igazságos volt, pl. az egyes dékánok a pontszámaikat egymáshoz arányították stb., másrészt a pontrendszer reális sorrendet állított fel az egyes évfolyamokon.

Mi okozta a nehézségeket?

Az első, hogy eleve csak azok adtak be pályázatot, akik az első 3 helyre esélyesnek tartották magukat. Így volt olyan évfolyam, ahol csupán 5 pályázat érkezett. A Skála, az egyetem, a KISZ egyaránt kezdeményezte, hogy legalább néhány olyan diák pontszámát is állapítsák meg, akik nem adtak be pályázatot. Közülük végül többen is a rangsor 4—5. helyén végeztek. Azonban így sem sikerült kiadni a kiírásban szereplő évfolyamonkénti 7-7 plakettet, csupán a négy évfolyamon összesen 10-et. (Közülük 4-en nem is adtak be pályázatot.) E problémán úgy lehet segíteni, hogy a plakett rangját és díjazását megemeljük. Hiszen ha már a 4. helyezett se ad be pályázatot, akkor az első 3 helyezett teljesítménye sem értékelhető, nem állapítható meg, hogy valóban ők-e az első 3 helyezett.

A második, hogy e pályázatok rendkívül egyenlőtlen minőségűek voltak, igen nehéz volt kihámozni belőlük a szempontrendszernek megfelelő valódi teljesítményt. Ezen úgy lehet segíteni, hogy jövőre egységes formanyomtatványon kelljen pályázni.

A harmadik, hogy a nyár folyamán a pályázatot be nem adó hallgatók teljesítményét, valamint a tanszékek, az érintett hallgatói közösségek értékelését és javasolt pontszámát csak óriási erőfeszítéssel, táviratok és távolsági telefonok tucatjaival lehet beszerezni. E problémán nem lehet sokat segíteni, de jobb szervezéssel valamennyit igen.

Végül is az egyes évfolyamok I—III. helyezettjei 40, 20, illetve 10 ezer Ft-tos díjat, további 10 hallgató pedig plakettet és 1-1 ezer Ft jutalmat kapott. A 22 díjazott diák névsorát és pontszámait az alábbiakban közöljük.

A Skála-Coop által a szerződésben évente biztosított összeg további részét, 60-60 ezer Ft-ot a közművelődési bizottság és a hallgatói tudományos tanács kapja, további felhasználásáról, felosztásáról e két önkormányzati testület dönt.

B.

A Skála-díjasok:

	Tan. (40)	TDK (20)	Szakmai (14)	Közösségi (7)	Műv. (7)	Sport (7)	Egyéb (5)	Össz. (100)
IV. évfolyam								
I. Hegedüs István	34	12	14	7	6	—	—	73
II. Martin Hajdu György	39	10	14	4	6	—	—	73
III. Szántó Zoltán	30	20	14	2	—	—	—	66
plakett: Szeleczkiné Orlovácz Mária	37	12	10	2	—	—	—	61
Érsek Zsolt	38	10	10	3	—	—	—	61
Maklárné Tóth Katalin	37	12	8	—	—	—	—	57
Pócs György	34	4	12	6	—	—	—	56
III. évfolyam								
I. Gáspár Tamás	39	4	14	7	1	—	—	65
II. Fejesné Jenei Csilla	36	10	10	4	2	—	—	62
III. Pásev Dimiter	35	14	6	6	—	—	—	61
plakett: Varga Marina	35	8	6	4	2	—	—	55
Farkas Tünde	36	6	5	3	3	—	—	53
Durucskó Mihály	33	8	3	6	—	—	—	50
II. évfolyam								
I. Réz András	34	10	14	2	—	—	—	60
II. Für Zsuzsa	39	—	14	5	—	—	—	58
III. Siska András	34	—	9	6	1	—	3	53
plakett: Molnár László	25	12	11	3	—	—	—	51
I. évfolyam								
I. Csermely Ágnes	38	—	12	2	—	—	5	57
II. Bozsik Sándor	37	—	13	4	—	—	—	54
III. Fazekas Gergely	33	—	11	4	4	—	—	52
plakett: Ménesi Tóth Erika	37	—	10	2	—	—	—	49
Krajnyák Kornélia	40	—	8	—	—	—	—	48

A SKÁLA-verseny abszolút első helyezettje

„...Életemben nem ebédeltem még ilyen sokáig"

A SKÁLA-COOP tanulmányi verseny abszolút győztese a IV. évfolyam első helyezettje, *Hegedűs István*, aki a nyáron végzett ipari szakon. Jelenleg az Economix munkatársa.

— Menjünk vissza néhány évet az időben. Hogyan kerültél a Közgázra, milyen elképzelésekkel, elvárásokkal vágtál neki az egyetemnek?

— Szabolcsból jöttem, Nyíregyházán jártam középiskolába. Bár nem tudtam pontosan, mit takarnak, de szimpatikusak voltak a szaktárgyak. Meg, tudod, vidéken még sokkal inkább nimbusza. tekintélye van az egyetemnek. Fantasztikus elképzelések és ugyanakkor félelmek voltak bennem, eleget tudok-e majd tenni az elvárásoknak, amit velem szemben támaszt. Aztán az első benyomásaim alapján úgy tűnt, ezek az elvárások korántsem teljesíthetetlenek, kis ráfordítással eleget lehet tenni ezeknek. Bár azért az első félévi vizsgaidőszakban kellemetlen meglepetések érhetik az embert. Én például szerettem a pégét, úgy éreztem, jól fel is készültem a vizsgára. Aztán a Bihari Péternél kaptam egy kettest, és még örülhettem is neki...

Azt is megemlíteném, a pestiek óriási előnyben vannak a beilleszkedésnél, nagy előny a környezet, vagányabbak is. De ez a különbség harmadik—negyedik évre eltűnik.

— A TDK-val mikor és hogyan kerültél kapcsolatba?

— Másodévben, technológia-előadás után. Török Sándor oktatónk biztatásával és segítségével eljártunk egy céghez, ahol a szikraforgácsolást tanulmányoztuk. Kéthetente kijártunk, jó fél éven át, aztán ebből egy csoporttársammal írtunk egy dolgozatot. amit később a TDK-nak beadtunk. Az egyetemi TDK-n felolvasásra került, de nem jutottunk az első három közé. Ez egy kicsit piszkált, úgy éreztük, egy-két hellyel előrébb juthattunk volna.

— Hogyan folytatódott?

— Harmadikban kimaradtunk a TDK-ból, aztán év végén az Universitas szakcsoportot megkereste egy vállalat, amely a vgmk-ról kért vizsgálatot és véleményt, így jutottak el a párosunkhoz, mi ugyanis szakszemináriumon a kisvállalkozásokkal foglalkoztunk. Ez egy nagyon komoly munka volt, szakértői véleményt kellett adnunk, kicsit féltünk is. Véresen közel kerültünk a gyakorlathoz ebben a munkában. Aztán ősszel Sobán Jánossal, csoporttársammal csináltunk egy dolgozatot ebben a témában, amit a kari TDK-ra beadtunk. Ezt átdolgoztuk, és az egyetemi TDK-n a Szervezés szekciót megnyertük vele.

Hegedüs István, 40 ezer Ft boldog tulajdonosa

— Diplomamunkátok témája és anyaga így adott volt?

— Igen, a nyertes TDK-ra építettük. Ez is közös munka volt.

— Ha jól emlékszem, más területen is letetted a névjegyed. Ott bábáskodtál az Ipar Közlöny, az Ipar Klub létrehozásánál.

— Igen, ez így volt. Szeretném hangsúlyozni, hogy azok mind kollektív munkák voltak. Harmadikban indítottuk az Ipar Közlönyt, eleinte alkalomszerűen, később havi megjelenéssel. A szakvezetőségbe is fiatal, ambícióval teli emberek kerültek. Negyedikben indítottuk az Ipar Klubot, megszerveztük az Ipar bált, ahová mindig meghívjuk az utolsó öt évben végzetteket is. Itt teszik le a másodévesek a szakesküt. Az Ipar Közlönyben hirdetéseket jelentettünk meg, ebből fedeztük ezeknek a programoknak a költségeit, ebből támogattuk a kari TDK-t is Úgy néz ki, hogy hosszú évek óta jövőre lesz először túljelentkezés az iparszakra, és ez ennek a kollektívának is köszönhető.

— Tudtommal demonstrátor is voltál. Szerepel terveid között az oktatásban való részvétel?

— Harmadik-negyedikben az ipargazdaságtan tanszéken voltam demonstrátor. Most ezt egyelőre nem csinálom, mert végzéskor bizonytalan volt, hová kerülök dolgozni. Nem kívánok az oktatástól, az elmélettől elszakadni, és a kapu most is nyitva áll előttem. Ezzel együtt én úgy érzem, a gyakorlatban kell bizonyítanom, ott úgy gondolom. több hasznot tudok hajtani. Most itt az Economixban nagyon jó helyzetben vagyok, a munkám és a feladatok jellege miatt is.

— A SKÁLA tanulmányi verseny kiírásáról hogyan értesültél?

— A Közgazdászban olvastam róla. Többé-kevésbé megfeleltem a feltételeknek, miért is ne próbáltam volna meg? meg? Arra azért nem gondoltam, hogy megnyerem. Az abszolút első díj külön meglepetés volt, erről nem volt szó a kiírásban. Ez egy akkora erkölcsi elismerés, nekem nagyon sokat jelentett. itt az évnyitón, ennyi ember előtt megkapni a díjakat, ez szerintem többet ért a pénzjutalomnál, bár az sem mellékes. Az évnyitó után a SKÁLA adott egy díszebédet is a díjazottaknak és az egyetem vezetésének a Kaltenberg sörözőben. Délután egytől háromnegyed négyig tartott a díszebéd. életemben nem ebédeltem ilyen sokáig. Mindannyian Kaltenberg klubtagok is lettünk. Én pedig úgy éreztem, pohárköszöntőt kell mondanom a társaim nevében is, mint abszolút elsőnek. Nem voltam erre felkészülve. és kicsit zavarban voltam. Ez az egész fogadás a Kaltenbergben mindenki számára nagy — és kellemes — meglepetés volt. Én egyébként is nagyra becsülöm a SKÁLÁ-t, már csak azért is, mert nem használták fel ezt az alkalmat a munkaerő-csábításra, pedig lehet, hogy igent mondtunk volna.

— Különben mit csinálsz majd a pénzzel?

— Eltesszük jövőre. A menyasszonyommal, aki most végzős a tanár szakon, jövő nyáron szeretnénk elmenni valahová nászútra.

— Erről jut eszembe, most hol laktok?

— Tarkaréten. Én mint nevelőtanár, ő meg mint kollégista. Ez most nagyon jól megoldódott így, hogy később mi lesz, még nem tudjuk.

— Tekintsünk vissza ismét az egyetemi évekre. Így utólag mivel vagy elégedett, mit csinálnál másképp, ha újrakezdenéd? Mi az, amit az elsősöknek tanácsolsz?

— Ha az utolsó két évet nézem, akkor tulajdonképpen elégedett vagyok. Sok mindennek részese lehettem. Talán egy dolog az amit másképp csinálnék, a nyelvtanulás. Alaposabban kellett volna. Ma már a nyelvtudás nélkül szó szerint nem lehet megélni.

Amit meg az elsősöknek tanácsolnék, az, hogy egyrészt ne legyenek elkeseredve egy-egy rosszabbul sikerült vizsga után, másrészt mindig önmagukkal szemben támasszanak követelményeket, és annak feleljenek meg. Ne használják ki a követelményrendszer gyengéit. ne a minimumra törekedjenek. Ne féljenek a feladatoktól, az újtól, mert azok is újat adnak. Próbáljanak meg minél sokoldalúbb emberek lenni, tudjanak emberi kapcsolatokat kiépíteni és megtartani.

— Köszönöm a beszélgetést.

— Részemről a megtiszteltetés.

B. J.

Képzéskorszerűsítési hír

A képzéskorszerűsítési csúcsbizottság szeptember 19-én kibővített körben munkaülést tartott. Áttekintette a tanszéki véleményezési, valamint a szakirány-kidolgozási munkák eddigi eredményeit, és megállapodott egy további ütemtervben. Eszerint a csúcsbizottság október közepéig reagál a tanszéki véleményekben felvetett elképzelésekre. Ezzel párhuzamosan folyik a vélemények szakbizottsági feldolgozása is, majd ezt követi egy — szükség szerint többszöri visszacsatolást is magába foglaló — egyeztető tárgyalás az érintett szakbizottságok és tanszékek között, mind a tantervi javaslatról, mind a szakirányokról. E folyamat végeredményeként a csúcsbizottság fogalmazza meg a koordinált, konzisztens rendszerbe foglalt javaslatát. Ezt a munkaanyagot a tervek szerint november elején vitatja meg a kibővített csúcsbizottság.

B. Gy.

Scros Alapítvánnyal a business-oktatásról

A Soros Alapítvány és az MKKE közös konferenciát rendezett a business school-jellegű felsőoktatási forma hazai adaptálásának lehetőségeiről.

A tanácskozás első napján, szeptember 24-én David Chambers (London Business School) A magyar „business school" megalakulásának célja, feladata és viszonylagos előnyei címmel tartott előadást, majd Donald Kanter (Boston University) következett, aki Egy piaci perspektíva: jó piac és rossz piac címmel tartotta meg előadását. Délután Dennis Meadows professzort, (Dartmouth College) hallhatták a meghívottak. Meadows professzor Aktivizáló módszerek (üzleti játékok) a management-oktatásban címmel tartott előadást, majd Robin Wensley (Warwick University) következett „Szervezetek stratégiai döntéshozatala, mint tanítás és elemzés tárgya" címmel.

A tanácskozás második napján a két angol és amerikai professzor egyetemünk képzéskorszerűsítési koncepcióját véleményezte zárt ülésen.

A Skála-díjast sok minden elbolondítja

Kél fél vodka Csermely Ágival

(Szobatársai már aludni tértek, amikor találkozni tudtunk. A „Bakony"-ban a második vodka után, már nem emlékszem, mit kérdeztem — azt mondta, zavarja, ha jegyzetelek —, amire azt válaszolta:)

— Én borzasztó optimista vagyok.

— Honnan van benned ez a borzasztó optimizmus?

— Ez az optimizmus azt jelenti, hogy egy csomó mindenbe belevágtam, amihez másnak talán nem volt mersze. Jártam Tőke-körre, szakkollégiumi kurzusra, társadalomtudományi klubba...

— A téli táborban két kurzuson is részt vettél. Hogyan kerültél oda?

— Egy barátnőm mondta, neki ismerősei voltak ott, hogy jó buli lesz...

— Aztán nyertél a rajkosok elsőéveseknek kiírt pályázatán.

— Nem tudom, hogy volt merszem belevágni, hogy olyanról írjak, amihez még nem érthetek. Chikán Attila egyéniségének, igényességének is köszönhetem, hogy megpróbáltam. Aztán a nyári kollégiumi tábor harmadik napján már úgy gondoltam, hogy ki akarok lépni. Impotens elvi viták folytak arról, hogy mi az az autonóm személyiség. Most már nagyon szeretek itt lenni!

— Te ilyen jó tanuló maradsz rajkosként is? Hiszen itt nem ezen van a fő hangsúly.

— Biztos, hogy jó tanuló akarok maradni. Pedig egy csomó dolgot abszolút felületesen, abszolút komolytalanul tanítanak. A vizsgák is lazábbak voltak, mint amire számítottam, a Csathó Tamásé volt talán az egyetlen kivétel. Az elidegenedett követelményrendszerek mindig is felboszszantottak. Az ötegészes átlag után számvetést végeztem, hogy érdemes-e. Jó tanuló maradok, de elgondolkodtató, hogy érdemes-e itt a „hivatalos" tanulásba komoly energiát fektetni. A szüleim, a családi béke miatt is maradok az, Be akarom bizonyítani azt is, hogy jó döntés volt, hogy idejöttem.

— Biztosan írsz jövőre két tédékát is...

— Biztosan tudnék, de nem írok. Csak akkor, ha igazán értek majd ahhoz, amiről írok. Csak a díjért nem érdemes.

— Pedig sok Skála-pontot kapnál érte. Nem motivál a Skála-díj lehetősége?

— Ez egy passzív dolog. Az ember teszi a magáét, utána mások lepontozzák. Nem ez motivál. Az utolsó vizsgámnál eszembe jutott, de az utolsó előttinél biztosan nem.

— Tényleg nem motivál?

— Hülye, akit nem motivál. Nagyobb lakásra van szükségünk, mert magunkhoz vesszük a nagymamát.

— Úgy hallottam, a Skála igazgatója azzal kezdte a bankettet, hogy mindenki mondja el, mit csinál majd húsz év múlva. Te mit válaszoltál?

— Azt, hogy valamilyen elméleti munkával szeretnék foglalkozni.

— Miért?

— Hogy ne kérdezzen tovább. Fogalmam sincs, mit fogok csinálni, fogalmam sincs, mi a közgazdaságtan. A mai napig sem.

— Tényleg elméleti munkával szeretnél foglalkozni?

— Tényleg szuper tehetségtelen vagyok a gyakorlati dolgokhoz. Nincs realitásérzékem. Nekem egy megfontolt döntéshez három nap kell.

— Mihez vagy tehetséges?

— Azt hiszem, sok mindent őrzök magamban, amit még nem fedeztem fel. Egyelőre borzasztó sok minden elbolondít. Nem vagyok következetes magamhoz. Azt hiszem, még nem is nagyon fontos.

— Közösségi embernek tartod magad?

— Mi az, hogy közösségi ember? Nagyon szeretek egyedül lenni. Tavasszal Törökbálinton néha jó lett volna. Régen gyakran voltam egyedül. A szüleim ritkán engedtek el...

— Biztosan sok fiúnak tetszettél.

— Szóval, kénytelen voltam otthon maradni a Középiskolai Matematikai Lapokkal.

— Aztán egy pár díjat nyertél vele.

— Véletlen volt. Voltak nálam sokkal tehetségesebbek is... Viszont tavaly ősszel, az albérletben... Pesten egyedül maradtam. Együtt laktam egy lánnyal, aki Hidegkúton ápoló volt, és mindenféle ápoltak jöttek hozzánk. A barátaim meg messze voltak. Az egyetemen ügyet sem vetett rám senki. Csak néha például a Foltányi. Nagyon jó ember. Jó lenne, ha hagyna vigyázni rá.

— Miért jöttél dolgozni a társadalomtudományi klubba?

— Mert elbolondítottak.

— Aztán meg eltűntél.

— Tudod, féltem bemenni a KISZ-bizottságra. Meg mindenhová. Már nem félek annyira. Mi az, hogy közösségi ember? Ugye, a klubban már az vagyok? Tudod, a gimnáziumban az osztály fele vidám nyári fiú volt, a másik felét meg szinte csak a matematika érdekelte. Engem mind a kettő. Sokan utáltak. De azért „közösségi ember" voltam. Szóval, már szeretek itt lenni nagyon. De nem biztos, hogy tudsz rólam cikket írni. A Pajtásnak egyszer már nyilatkoztam, a Veszprém-ismereti vetélkedő után.

(— Ági, még azt kérdeztem volna meg, hogy mi az az autonóm személyiség. És azt nem mondtam el, hogy azért érdemes az igényesebb egyetemért dolgozni a Chikán Attiláknak, mert Csermely Ágikkal találkozhatnak. Ja, és még annyit: nem biztos, hogy tudok rólad cikket írni.)

B. Kiss Tamás

Az aradi tizenhármak

1849. október 6-án szomorú gyászra virradt Arad népe. Már az előző nap kivégezték Pesten gróf Batthyány Lajost, az első magyar felelős kormány miniszterelnökét. 6-án, kora reggel 13 magyar honvédtábornok sorakozott fel a vár udvarán, hogy végrehajtsák rajtuk az osztrák haditörvényszék halálos ítéletét. Négyüket, Kiss Ernőt, Schweitel Józsefet, Lázár Vilmost, és Dessewffy Arisztidet golyóval végezték ki, a többieket. Nagy Sándort, Damjanich Jánost, Vécsey Károlyt, Aulich Lajost, Leiningen-Westerburg Károlyt, Lahner Györgyöt, Knézitsch Károlyt, Török Ignácot és Pöltenberg Ernőt felakasztották...

Ezek az emberek nem születtek hősnek. Többségük tisztes katonai karrierre vágyott az osztrák császárság seregében. Ám egy történelmi szituáció szembefordította őket uralkodójukkal, akire feleskü dtek. A magyar szabadság oldalára álltak, és életüket adták érte. A zsarnokság áldozatai lettek, de példájuk szimbólummá nemesedett, s ők elfoglalták méltó helyüket a magyar történelem nagyjainak arcképcsarnokában. Ám emlékük — összefüggésben nemzeti identitástudatunk, nemzeti önismeretünk zavaraival — ma mintha halványulóban lenne. Megérdemlik, hogy e hasábokon is álljon egy pár sor róluk, az aradi tizenhármakról.

M. J.

Lendületben az iparosok

A pécsi személy szeptember 19-én, pénteken 15 óra 5 perckor kigördült a Déli pályaudvarról, s ezzel lelkes csapatunk megkezdte évi rendes felkészítő táborának programját. A nagy esemény helye a vajtai ifjúsági tábor volt.

Megérkezés után mindenki elfoglalta jól megérdemelt kis fekhelyét, s első programként egy vetélkedő került megrendezésre a társaság bemelegítése, összekovácsolása céljából. Három spontán szerveződött csapat indult a versenyben, melynek során szoros küzdelem folyt a dobogós helyekért. Az első három helyezett az ilyenkor szokásos nívós díjazásban részesült. A jó hangulat fokozása érdekében „Diszkó itt, diszkó ott' című műsor következett ezután. Itt többnyire zenehallgatás, ott pedig (Kőrösi alapszervezetnél) videodiszkó.

Szombaton kora reggel (délelőtt 10 órakor) a helyi művelődési házban Mészáros Tamás ipar kari dékánhelyettes és az ipari üzemszervezési tanszék részéről Tari Ernő tartott tájékoztatót az ipar szak előnyeiről és problémáiról. A beszélgetésen — mely közvetlen légkörben zajlott — többek között szó volt az ipar szakos hallgatók széles körű elhelyezkedési lehetőségeiről, a szakon folyó képzés korszerűsítéséről. A problémák között ismét előtérbe került a már örökzöld témának számító nyelvtanulási lehetőség, valamint a tanórák beosztása, a számítógépes oktatás hiányosságai.

Ebéd után Angyal Ádám, a Ganz Danubius vezérigazgatója volt a vendégünk, aki őszinte hangvételben és figyelemfelkeltően beszélt a magyar ipar helyzetéről. Előadásának célja elsősorban az volt, hogy megnyerje a hallgatóságot a magyar ipar számára. Statisztikai adatokra hivatkozva elmondta, hogy az ipar foglalkoztatja a dolgozók egynegyedét, a termelési eszközök egyharmada is itt található, és ezzel adja az ipar a nemzeti jövedelem kb. 50 százalékát. Szó volt a szabályozórendszer ellentmondásosságairól, a túlzott mértékű szabályozásról, arról, hogy a világon egyedülállóan a magyar vállalatok akkor is fizetnek adót, ha nem termeltek az adott időszakban nyereséget. Véleménye szerint nincs egyetlen legjobb út a szabályozásban, de mindenképpen törekedni kell az összhang megteremtésére. Előadása után több kérdést tettünk fel, melyek az általánosságokon túl a konkrét problémákat is érintették. Sokakat érdekelt a kereset- és jövedelemszabályozás továbbfejlesztésének kérdése, melyről az előadó véleménye az volt, hogy végre helyére kéne tenni a teljesítmények értékelésének rendszerét, a bérkategóriákat, besorolásokat. Úgy érezzük, a kapott válaszok mindenki számára kielégítőek voltak, és az előadó személyében egy nagyon ambiciózus embert ismertünk meg.

A beszélgetés után a szakvezetőség és néhány minden lében kanál segítőtárs elvonult, hogy alaposan kitervelje az éjszakai akadályverseny programját. Ezalatt a többiek sem tétlenkedtek, harsány nevetésre lett figyelmes a környék. Néhány „elvetemült" ember egy-egy hatalmas papírtölcsérrel az arca előtt próbált egy strandlabdát az ellenfél kapujába juttatni. Mivel a tölcsérből való kilátás erősen korlátozva volt a nézősereg instrukciói alapján történt a labda és a társak bokájának rugdosása. Többen a hasukat fogva feküdtek a partvonalon kívül (no, nem gyomorrontásuk volt).

Vacsora után elkészült az éjszakai akadályverseny akcióterve, 9 óra tájban az állomások főnökei elosontak kiszemelt helyeikre. Mivel az éjszaka elég hideg és sötét volt, néhány még nem teljesen elborult embernek eszébe jutott, hogy esetleg tüzet is lehetne rakni. Ez a fénypont az éjszakában persze jelentősen megkönnyítette az egyébként kitűnően tájékozódó csapatok dolgát. Az akadályversenyt, melyben a Kőrösi alapszervezet tagjai is részt vettek az ipar szakos „J. sz. szoc. brigád" fantázianevet viselő másodéves csapat nyerte.

Végül essék néhány szó az utolsó nap eseményeiről: Miután mindenki kialudta magát (?) titkárunk vezetésével — az előző napok kiscsoportos beszélgetései alapján — nagy vonalakban megterveztük az idei év programját. Csak néhányat ezek közül: iparbál, iparközlöny, iparklub stb.

Mi, akik ott voltunk nagyon jól éreztük magunkat. Amit sajnálunk, hogy a kezdeti lelkesedés a tábor közeledtével egyre inkább csökkent, s így a szak létszámához képest kevesen voltunk. De a szakvezetőség reméli, hogy ez csak a hétvége ténye miatt volt így, s a későbbiekben további aktív tagokra számíthat.

BARANYI ANDREA
KOVÁCS MÁRIA

Nívódíj a szakkollégiumnak

Az egyetemi KISZ-bizottság szeptember 18-i ülésén *Nívódíjban* részesítette a Szakkollégiumi Nyári Egyetem nagyon színvonalas, a külföldön élő világhírű magyar tudósokat is felvonultató rendezvénysorozatát.

Elismerően foglalt állást a honismereti, társadalomismereti klubok fehérgyarmati találkozójáról, és kinyilvánította, hogy e klubok, körök hasznos mozgalmát, együttműködését a továbbiakban is cselekvően támogatja.

Reform nélkül elkerülhetetlen az ellentmondás

Az MTA Közgazdaságtudományi Bizottság a reformkoncepciónkról

Az MTA Közgazdaságtudományi Bizottsága szeptember 3-i ülésén napirendre tűzte „A kétszintű közgazdászképzés kialakítása a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen" című előterjesztést, *Nyers Rezső* elnökletével. A napirendi pont előadója *Csáki Csaba*, egyetemünk rektora volt.

Az előterjesztésben foglalt javaslatot a hozzászólók *fontosnak és alapvonalaiban jónak tartották.* A felvetett kérdések, gondolatok, javaslatok a közgazdasági egyetemi képzés továbbfejlesztéséről való gondolkodás előmozdítását szolgálták. Hangsúlyozták, hogy mind az egyetemi szintű közgazdászképzésre, mind az egyetemi szintű üzemgazdászképzésre szükség van. *Egyetértés volt abban, hogy a kardinális kérdés, az oktatás színvonala, ez pedig leginkább az oktatók színvonalától függ.* Több felszólaló hangsúlyozta, az oktatás és a tudomány kapcsolatának elmélyítését és ezzel kapcsolatban *üdvözölték azt a gondolatot, hogy a kutatóintézeteket szervezetten vonják be az oktatásba.*

Az aggályok és az ellenvetések akörül összpontosultak, hogy *az egyetem keretében célszerű-e főiskolai és egyetemszintű képzést is nyújtani, illetve problematikusnak látták a kettő összekapcsolásának módjára vonatkozó javaslatokat.* Ezzel függ össze, hogy nem tűnik kielégítően rendezettnek az egyetem és a főiskolák kapcsolata.

Az aggályok között többen szóvá tették az anyagi feltételek kérdését és ezzel is összefüggésben a legjobb gyakorlati szakembereknek az oktatók közé való bevonásának szükségességét. Többen hangsúlyozták, hogy konvertálható tudású és önálló munkára képes hallgatókat kell nevelni. Felmerült a vitában az oktatási módszerek kérdése is. Teljes volt az egyetértés abban, hogy a túlzott szakosítást, és a túl sok párhuzamos tanfolyamot meg kell szüntetni.

Nyers Rezső elnöki összefoglalójában javasolta, hogy a bizottság az alábbi állásfoglalást alakítsa ki: *A bizottság támogatja egyetemünket az oktatás továbbfejlesztésére kidolgozott elképzeléseiben.* Az előterjesztésben foglaltak alapját képezhetik a közgazdászképzés reformjának, amely nélkül elkerülhetetlenül ellentmondás keletkezik az anyagi-gazdasági és a szellemi szféra között. *Helyesli a túlzott szétaprózottság és szakosítás, az ágazati széttagolódás megszüntetését és, hogy az egyetemi oktatást két modulban, úgymint közgazdaságtani és gazdálkodástani irányban kívánják fejleszteni. Szükségesnek tartja a kis és középcsoportos foglalkozásokat és az ezeken keresztül való készségfejlesztést, csakúgy, mint azt, hogy nagyobb szerepet juttassanak a professzori ráhatásnak.* Helyesli az előterjesztésben kifejeződő elképzeléseket az oktatás tartalmára vonatkozóan. *A bizottság egyetért a képzés kétszintűségével de csak kényszerűségből, jobb megoldás híján.* Egyetért azzal, hogy nem mennyiségi, hanem minőségi fejlesztésre van szükség és ennek érdekében a követelményrendszert fokozatosan szigorítani kell. Fontosnak tartja a kutatás és az oktatás közötti kapcsolat erősítését, a főfoglalkozású kutatóhelyekkel kapcsolatos kooperációt, esetenként integrációt, beleértve *kutató intézeti részlegek tanszékké nyilvánítását, amelynek során nem annyira a hézagok kitöltésére, mint kompetitív jellegű fejlesztésre van szükség.* Egyetértett azzal, hogy a továbbfejlesztés kulcskérdése az oktatás színvonalának emelése. És ezen belül annak elérése, hogy a legjobb szakemberek oktassanak. Évégből *nagyobb követelményeket kell támasztani az egyetemi tanári cím megadásával kapcsolatban, ugyanakkor el kell távolítani azokat a formai akadályokat, amelyek a címre érdemeseket gátolják annak megszerzésében, beleértve a gyakorlati szakembereket is.*

Végezetül az állásfoglalás hangsúlyozza, hogy a bizottság készséggel tesz eleget az egyetem kérésének, miszerint a fontosabb szaktárgyak programját megvitassák. Évégből kész alkalmi munkabizottságok létrehozására.

Ami hiányzik a reformból

Diákként megéltem az egyetem jelenlegi képzési struktúrájának kiüresedését. Társaim és jómagam is igyekeztünk saját értékeink szerint súlyozni a tantárgyak között: amit jobbra értékeltünk azzal inkább foglalkoztunk, amit rosszabbra, az megpróbáltuk eljelentéktelenníteni (a vizsgára készültünk csak és ott is jó volt a 3-as, 2-es stb.). Mindezt azonban két lényegesen eltérő úton tehettük.

E két út egyenrangúan fontos társadalmi funkciók ellátására készít fel. *Az egyik inkább egy szakma megtanulása és csak többé-kevésbé az értelmiségivé válás felé mutat, a másik az inkább értelmiségivé (azaz a gondolkodásmódjával, életmódjával mintafenntartó, mintaadó valakivé) levés lehetőségét igéri, ahol a szakmai műveltséget az eredetiség strukturálja.*

A második úton tanuló réteg eljuthat oda, hogy beletartozzan egy társadalom „elitjébe", ami azonban nem jelent egyet a politikai hatalmon belül lévőkkel, vagy egy-egy szakma legjobb képviselőivel, vagy a mindenkori felső tízezerrel, a sztárokkal stb. Azokról az emberekről van szó, akik cselekedetei, vélekedései, azaz életmódja meghatározó jellegű egy társadalomban, akik a „tazont" adják a társadalomnak.

Mint az előbb vázoltam, mindkét úton a hallgatók kurzusonként informálisan megalkudtak annak feltételeire, lényegében arra, hogy mennyi időt fordítanak rájuk. A különbség az, hogy *az első úton járók — a többség —, számára inkább az volt a fontos, hogy mit tanulnak, és csak ennek egyik lényeges feltételeként jelent meg, hogy kinél. A második utat választók — talán a negyede-ötöde az összességnek —, tanárokat választottak, és csak mint ezek szaktudása érdekelte őket az, amit tőlük tanultak.*

Nos, főleg ennek a második útnak a lehetőségét nem látom az új reformtervezetben. Ennek alapján ugyanis egy erős, a szaktudás megszerzéséhez a mainál — elsősorban a „mikro" tudományok megerősítésével — jobb lehetőségeket kínáló főiskolai jellegű „egyetem" képe rajzolódik ki a szemlélő előtt. Lassan már mindenki közgazdász lehet. A katonáktól a főiskolásokon át a jogászokig némi részképzés árán mindenki megkaphatja az egyetem minden szinten egyforma diplomáját. Ugyanakkor nyolc éve hallgatom az egyetem legtehetségesebb diákjait amint azt magyarázzák, hogy nem jó az, ha szakbarbárt akarnak csinálni belőlük e felhígított diplomáért, mert ezt ők úgysem fogják hagyni! Nem látszik biztosítva a programban, hogy megvédik a diákokat a felsőbbségek által oly kedvelt porosz hagyományokra támaszkodó „szocialista munkafegyelemtől", amikor általánosan előírják a diplomássá válás „ideális" útjait, és az ezekhez kiszámított óraszámot a bürokrácia különböző pecsétek és igazolások adásával-kapásával formálisan „ellenőrzi" is.

Mindegy, akármi süljön is ki végül az érdekharcok után a reformból, a diákok úgyis megtalálják a módját, hogy alkudjanak az egyetem által kisajtolt munkaerejükre, és úgyis ki fogják alakítani a szakemberré-értelmiségivé válás e két útjának variációit. Csak ami informális, az végül is hatékonytalan. Így ugyanis csak betartani lehet a nem kívánt kurzusnak, tanárnak. Tönkretenni egy órát az nem lehet gond, csak így elvesztegeti az ember azt az időt, amit az életéből az egyetemre, a számára nélkülözhetetlen (tanár) egyéniségekkel való kapcsolatra tud szánni.

Talán még nem késő. *Próbáljuk meg nyitva hagyni a lehetőségét annak, hogy aki vállalkozik rá, úgy két év után — amikorra egyetemistává válik az ember —, kiválaszthasson magának egy-két professzort, legyünk szerények docenst vagy tanári csoportot, aki, amely megmondja neki milyen kurzusokat járjon ki, aki, amely számonkéri tudását, aki amely irányítja. Így módon a vállalkozó az előbb vázolt utak bármelyikét bejárhatja, főleg azonban a jobban veszélyeztetett másodiknak nőnek meg az esélyei.* Az egyetemen inkább ilyen „karakterisztikus" tanári csoportok vannak, amelyek szaktanszékekhez kapcsolódnak ugyan, de tudják azt is mi fán terem a közgazdaság-tudomány, hogy milyen gyakorlatokat kell elvégezni a jó szaktudás megszerzéséhez, illetve, hogy milyen szerzőket kell elolvasni az értelmiségivé és szakemberré váláshoz. És persze az egyetemen kívül is vannak meghatározó egyéniségek, nem is beszélve az áthallgatásról, amely az egyetemet végzettség feltétele.

Nem látom reformtervezetben a megfelelőjét ennek a több ezer éve bevált módszernek, és tartok tőle, hogy ez a helyzet nem is fog változni. Mi ugyanis elvagyunk társadalmi nyomorúságaink pólusain. Egyfelől munkahelyünkhöz ragaszkodva megmerevítjük a szervezetek hatalmi struktúráit behatárolva ezzel mások mozgási lehetőségeit. (Lásd példának erre, hogy némely oktatói körök milyen „nagyvonalúan" fogadták azt az ötletet, hogy a Közgazdaságtudományi Intézet kutatói is önálló kurzusokat tartsanak. A tanszékek eddig is meghívták őket — így az érv. Na ja, heti két órára.) Másfelől azt hisszük kivonulhatunk a társadalomból helyre kis közösségekbe vagy látszatalkalmazkodással, vagy máshogy pedig e „kivonulás" is csak e társadalom egy intézménye, kreátuma a frusztráció öntudatosabb és kellemesebb eltöltésére. Végül is így is megteremtődik egy kapcsolatrendszer, amely előnyökhöz juttat.

A pólusok között aztán csak álkompromisszumok vannak, mert nem látni olyan csoportot, amelynek létfeltétele volna a struktúra átalakításának következetes végigverekedése.

Mi magyarok azt hiszem úgy vagyunk a fejlettséggel, hogy szeretünk áhítozni rá, s így végül is örülünk annak, hogy sose érjük el.

Komócsin Sándor

Tanulmányi verseny a statisztika tanszéken

A statisztika tanszék az alább felsorolt témákban tanulmányi versenyt hirdet az egyetem II—V. évfolyamának hallgatói számára:

Témák:

1. **A népesség korösszetételének változása Magyarországon az 1960—1985 közötti időszakban.**
2. **A halandóság alakulásának vizsgálata hazánkban az elmúlt évtizedben.**
3. **Az iskoláskorú népesség számának változása és összefüggése az oktatási kapacitás alakulásával.**
4. **A gazdasági növekedés és az ipari fejlődés kapcsolata.**
5. **Iparunk színvonala és fejlődése nemzetközi összehasonlításban 1975—1985 között.**
6. **Magyarország ipari termelési szerkezetének és tényezőinek vizsgálata 1975—1985 között.**
7. **Az ipar és a külkereskedelem kapcsolatának vizsgálata.**
8. **A külkereskedelmi forgalom és egyenleg alakulása partnerországok szerint a 80-as években.**
9. **Néhány mezőgazdasági termék termésátlaga ingadozásának vizsgálata.**
10. **A zöldség- és gyümölcsárak alakulásának statisztikai elemzése.**
11. **Az új üzemeltetési formák és hatásuk a kiskereskedelmi forgalomra.**
12. **Az életszínvonal alakulása hazánkban az elmúlt 10 évben.**
13. **Magyarország idegenforgalmának alakulása az elmúlt évtizedben.**

A versenydolgozatok terjedelme maximálisan 20 oldal, benyújtásának határideje: 1986. november 28. Forrásként felhasználható minden hivatalos statisztikai kiadvány, ezek — szükség szerint — a tanszéken megtalálhatók. A sikeres dolgozatokat jutalmazzuk, amelyhez az ipari kar és a Központi Statisztikai Hivatal biztosít keretet. A versennyel kapcsolatos esetleges további felvilágosítást Káposzta Sándor adjunktusnál lehet kérni.

Statisztikai tanszék

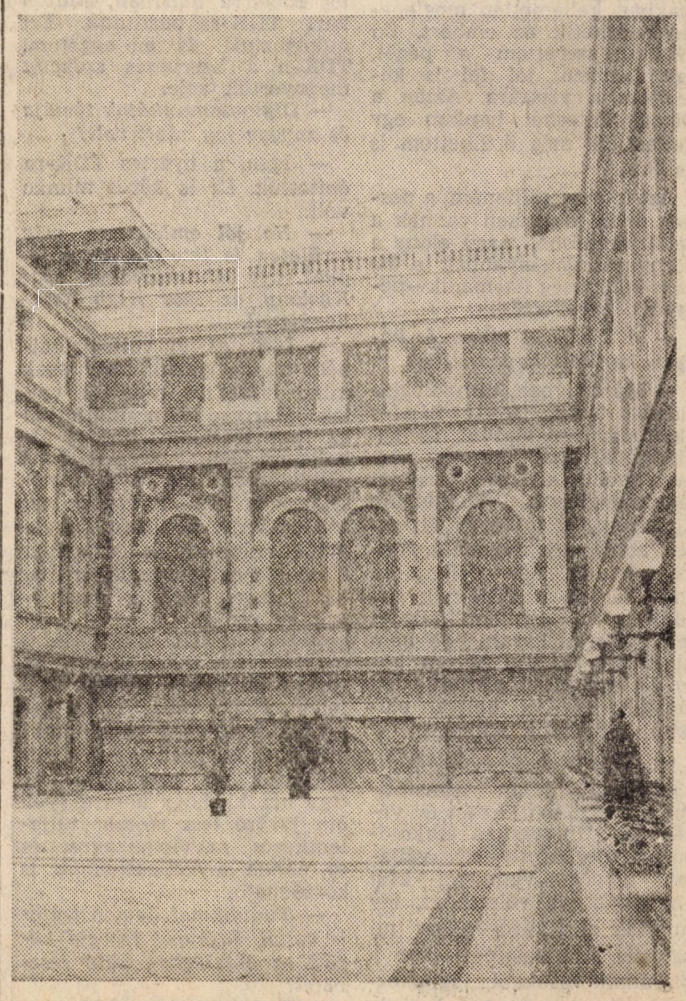

Ilyen még nem volt! Belső udvar az egyetemen

A KISZ-bizottság:

„A tantervjavaslat öt pont megoldásával alkalmas az egyetem jelentős reformjára"

A KISZ-bizottság szeptember 18-i ülésének fő napirendi pontja a képzéskorszerűsítési csúcsbizottság vitára bocsátott tantervjavaslatának megvitatása volt.

Állásfoglalásában támaszkodott a tatai tábor szekciója, az ipar szak tábora, a Rajk László Szakkollégium, a Studium Generale, a Társadalomtudományi klub, végzett hallgatók véleményére, valamint az egyéb beérkezett hallgatói és fiatal oktatói észrevételére.

A testület a tervjavaslatot — *öt alapvető problematikus ponttól eltekintve — nagyon pozitívan értékeli.* Az öt pont megoldásával alkalmasnak tartja az egyetem jelentős reformjára, ezáltal — és csak akkor — *a hallgatóknak* az utóbbi években objektív okokból megcsappant reformhite feltámasztására, s ezen keresztül *nélkülözhetetlen együttműködésük elnyerésére is.* Üdvözli, hogy a javaslat a különböző tanszékek oktatóinak egészséges *együttműködésével* készült el, ezzel *a rendszer mintegy maga hajtja végre saját átalakítását.* Helyesnek tartja, hogy *jelen fázisban* a gondolkodás a szükséges ismeretkörök kimunkálásán alapul. Azonban *később az* egyetemi szervezet kérdéseit, az ösztönzési rendszert, a szelekciós mechanizmusokat, a hallgatók helyét, szerepét, intézményeit, érdekképviseletét is nagyon fontos *átfogóan* elemezni. Ezért szükséges a munka további fázisában is *csúcsbizottság* működése, valamint a tananyagok kidolgozásában és majd az új rendszerű oktatásban a külső szakemberek érdemi részvétele.

A KISZ-bizottság *a legkiemelkedőbb, legkorszerűbb* anyagnak az integrált *pg.-makroökonómia-mikroökonómia*, továbbá az egységes *vállalatgazdaság-tan* tantervét tartja. Rendkívül nagyra értékeli olyan fontos tárgyak általánossá tételét, mint *a szervezés-szervezetelmélet, a vezetés, a munkagazdaságtan, a döntéselmélet, a környezetvédelem, a szociálpszichológia.*

A hallgatói vélemények — szinte egybehangzóan — öt alapvető probléma kiküszöbölését tartják elengedhetetlennek a korszerű tanterv megvalósításához.

Az első —, hogy a pg-n és a vállalatgazdaság-tanon kívül — szinte nincs törekvés a tantárgyak integrációjára, megmarad a tantárgyi *szétaprózottság.* Ez szétforgácsolja a hallgatók energiáját, megnehezíti a közgazdaság-tudomány „összeállását" bennük. Még nagyobb *választási lehetőségeket, az egyéni hallgatói „utak" jobb lehetővé tételét igénylik.*

A második, hogy a *filozófia és a tudományos szocializmus* tantervi javaslatában semelyik hallgatói közösség nem észlelt korszerűsítési törekvést. Égetően hiányzik a *politológia* oktatása is. Ez azért érthetetlen és megengedhetetlen, mert talán a legtöbb jogos bírálat Magyarországon és egyetemünkön is e tárgyak oktatását éri. *Mindez a hallgatóknak a marxizmus oktatásától és ezáltal a marxizmustól való fokozott eltávolodását eredményezheti.*

A harmadik, hogy a felvetett *szakirányötletek* jelentős része nem kellően átgondolt, helyenként komolytalan.

A negyedik, hogy ahelyett, hogy nőne, *csökken a nyelvoktatás, a történelmi szemlélet, a jogoktatás súlya*, pedig ma Magyarországon a nyelvtudás, a történelmi tudat és a jogtudat fejlődésére volna szükség.

Az ötödik pedig: a hallgatóság és a KISZ-bizottság egyértelműen elfogadhatatlannak tartja, hogy az 5 évre való emelés ellenére az első 3 évben a *heti óraszámok* nem csökkennek, sőt, a bővülő fakultációval — közte a kényszerű fakultatív nyelvtanulással — még *növekednek is! Ez a hallgatói öntevékenység (önálló tanulás, önálló szakmai munka, közélet, közművelődés stb.) visszaszorulását vonja maga után.*

A jelzett öt súlyos probléma megoldásával az anyagot rendkívül előremutatónak tartják, és remélik, a korszerűsítési folyamat továbbra is megtorpanás nélkül folyik tovább. A további fázisokban is vállalják és feltétlenül igénylik közreműködésüket.

—s

Csak tátom

a számat. Csak állok, meg bóklászom, és közben csak tátom. És eszembe jut egy nyolc évvel ezelőtti márciusi délelőtt, amikor a közgáz aulájában Berend T. Iván akkori rektor rendkívüli egyetemi „össznépgyűlésre" hívott össze valamennyiünket; diákokat, tanárokat egyaránt. Csodát közölt: azt, hogy egy hónappal a nyúlfarknyi téli szünet után három hétre bezárják az egyetemet. Kiderült, hogy túl veszélyes. No, nem politikára — az életre.

Néhány nappal később interjút csináltam a rektorral az ügyről a Közgazdásznak. Az irodájában fogadott, asztalán pedig az egyik bűnös trónolt: egy emberfej nagyságú vakolattömb. „Ha eltalál valakit, nem éli túl" — jegyezte meg a rektor, és én tiszteletlettel néztem az ominózus faldarabot. Amely képes volt bezáratni egy egyetemet, s ami ennél is több: végre megkezdetni egy 10 éve halogatott rekonstrukciót, s amelyben azért volt annyi jóérzés, hogy kivárta az éjszakát, és csak akkor zuhant le a földszinti folyosó plafonjáról. Oda, ahol akkoriban ösztöndíjért szoktunk sorbanállni.

És most bódultan kószálok a verőfényes aulában, meg a ragyogó folyosókon, és arra gondolok, hogy igen, azzal a vakolatdarabbal kezdődött. Amiből egyébként csak az a néhány darab jött le önszántából. A többit már nem várták meg: a három hetes rendkívüli szünet alatt a nagyját előre leverték. Könnyen lejöttek: mint kiderült, a háború utáni inséges időkben az akkori újjáépítéskor csak a lelkesedésből volt elég, cementből nem. A levert darabokban legalábbis nemigen bukkantak nyomára. (Lám, mit ér a lelkesedés: 30 éven át kitartó kötőanyagnak bizonyult.)

És most csak tátom... Ez például micsoda? Udvar az emeleten, a szabad ég alatt? Padokkal és napozó, flörtölő sokadalommal? Hirtelen felrémlik előttem, hogy miközben a folyosókon a fadúcokat meg a bontásokat kerülgettük, a rektor már akkor mindenféle csodákról mesélt. Az „új egyetem" első terveit megvitató egyetemi tanácsülésen például valóban üvegtetős auláról, meg belső „sétáló kertekről" jövendölt. („Derültség a teremben"...) Hallgattuk és az egész inkább tűnt ábrándozásnak, mint majdani valóságnak. Pláne, hogy aztán vége lett az ülésnek, és egycsapásra az egyszál-bélen lógó sápadt neonoktól megvilágított, csupasz girbes falu folyosóra kerültünk.

„Sétálókert? Üvegtető? Virágok? Néhány éven belül? Itt?!" Hiszen még kivitelező sincsen...

Jó ideig tényleg nem volt. A rekonstrukciót felügyelő miniszteri biztos szintén egy Közgazdász-interjúban azt is elmondta, miért: az épület műemlék, újjáépítése babramunka, az átlagos kivitelezőknek nem éri meg; egyébként is kevés az ilyesmihez értő hazai szakember. Ráadásul a feltételek is mostohák voltak: a műszaki leírások jelentős része például a háború alatt eltűnt. Léptennyomon „mintát" kellett venni az épületből: helyenként olyan lyukas volt a fal, mintha gránátcsapás sújtotta volna. De így derült ki például, hogy az akkori kőoszlopok közül belül több is — üres volt. Nem, hogy a mai díszes kandeláber, de még holmi töltelékanyag sem volt bennük.

És mégis: mi még — utolsó mohikánokként — úgy vettük át 79-ben a diplomát, hogy nekünk még volt „egyetemünk"... Igaz, hogy aládúcolt; igaz, hogy sötét és piszkos; hogy lyukas falú, de mégis: közös épületünk volt, zsibongóval, aulával (koszos és „illatos") menzával, klubbal, meg előadókkal —, és egyetemi élettel. Generációk következtek ezután, amelyeknek csak egyetem-darabkák maradtak meg az állandó zárándoklás a városban: előadásokra, szemináriumokra, klubestre, megnyitóra, gólyabálra — mindig máshova. Éveken át amolyan hazátlan dolog lett közgázosnak lenni.

Sokan sajnáltuk ezért az akkoriakat. Most mégiscsak azt tudom üzenni nekik, hogy jöjjenek el ők is: járjanak körbe; igyanak meg a büfé előtti elegáns oszlopcsarnokban egy jaffát; üldögéljenek el a napsütötte udvarban; legeltessék a szemüket a folyosói hatalmas pálmákon; kukkantsanak be az előadókba vagy a menzára. És lássák be, hogy: érdemes volt. Leginkább ők adták meg az árát, de — nem adták hiába!

Kedves öreg vámház: kalapot emelek előtted, s mindazok előtt, akik fanatikus hittel tettek és tesznek azért, hogy ilyennek lássalak. Tudod, ha már nem végeztelek volna el, isten bizony kedvem volna felvételizni megint, hogy idejárhassak ismét.

Fóris György

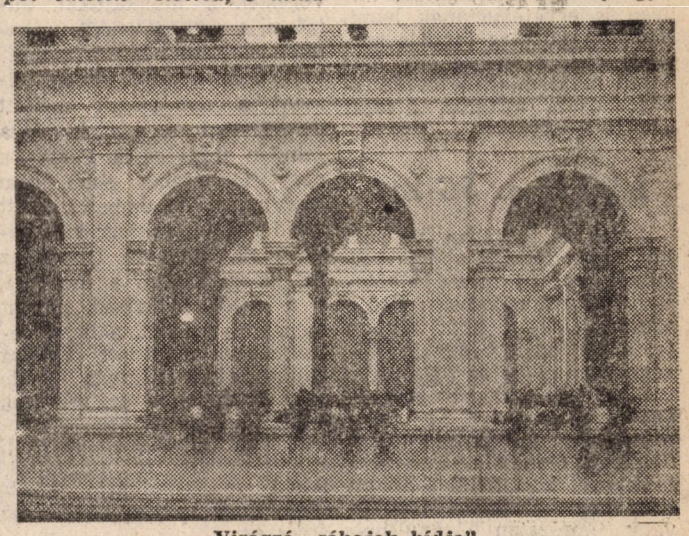

Virágzó „sóhajok hídja"

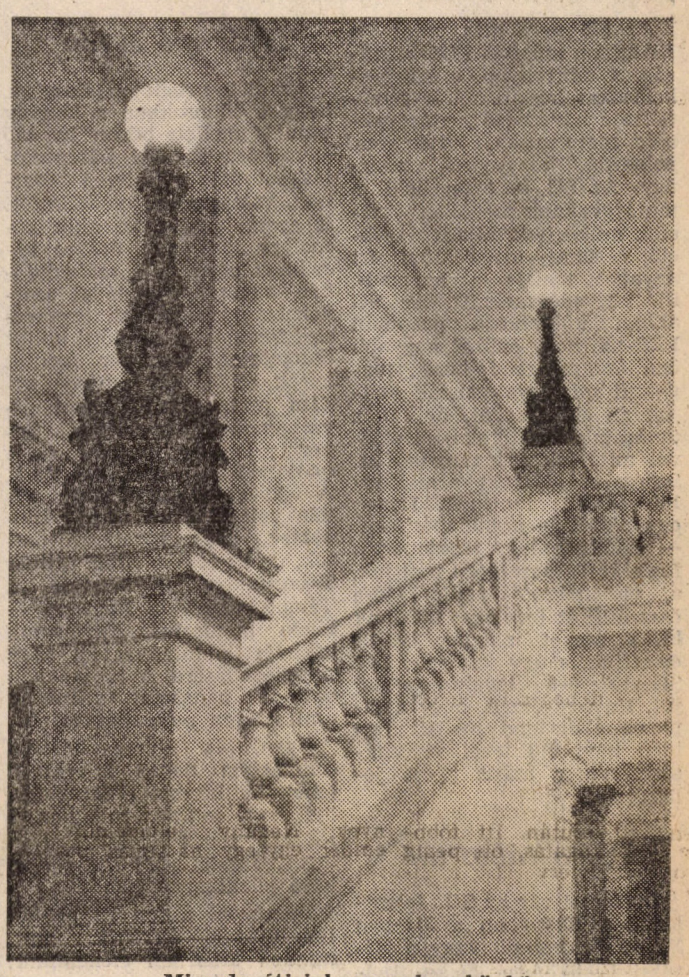

„Micsoda útjaink vannak nekünk"
Fotó: Nagy Gábor

Szellemi függetlenség — nemzetközi összefogással

A volt ENSZ-főtitkárhelyettes az afrikai egyetemek egyetemességének lehetőségeiről

Davidson Sylvester Hector Willoughby Nicol, az Oxfordi Egyetem professzora az ENSZ-társaságok Világszövetségének elnöke (1983 óta) 1924-ben született a Sierra Leone-i Freetownban. Freetownban, majd az angliai Cambridge-ben és Londonban folytatott egyetemi tanulmányai után 1950 és 59 között Londonban, Nigériában és Cambridge-ben dolgozott orvosként, tudományos kutatóként és oktatóként. 1958 és 60 között Sierra Leone főorvosa. 1960-tól 1967-ig a legrégibb fekete-afrikai felsőoktatási intézmény, a Fourah Bay College (Sierra Leone) igazgatója. 1966—68-ban a Sierra Leone-i Egyetem (Freetown) rektora (Vice Chancellor). 1963 és '65 között a Nyugat-Afrikai Tudományos Társaság elnöke. 1963-tól 1968-ig a Sierra Leone-i Központi Bank igazgatója. 1969—71-ben hazája állandó ENSZ-képviselője. 1969—70-ben a Gazdasági és Szociális Tanács (ECOSOC), 1970—71-ben a Biztonsági Tanács munkájában vesz részt. 1970-ben a Biztonsági Tanács, illetve a Dekolonizációs Különbizottság elnöke. 1972-ben választották meg főtitkárhelyettesnek és az ENSZ Oktatási és Kutatási Intézete (UNITAR) ügyvezető igazgatójának. Ezt a két tisztséget 1982-ig töltötte be.

Az alábbiakban az elhangzás sorrendjét nem mindig követve az egyetemünkön tartott előadásában és az azt követő beszélgetésben kifejtett néhány gondolatát ismertetjük.

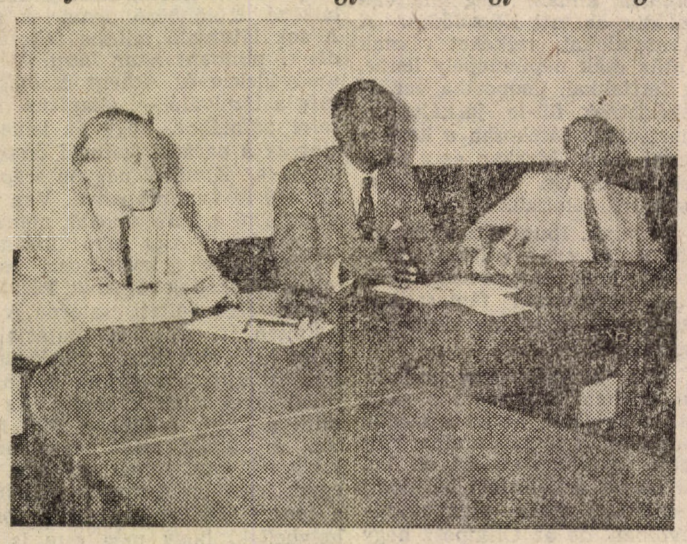

Davidson Nicol a tanácsteremben

Jelképesnek tekinthető, hogy az MKKE első tanítási napján, szeptember 15-én a rövid ideig Magyarországon tartózkodó orvos, diplomata és tanár Davidson Nicol tartott előadást a rektori tanácstermet teljesen megtöltő hallgatóság előtt az egyetemek mai problémáiról és helyzetéről. Nem titkolt „elfogultságból" hazája tágabb környezetének, Fekete-Afrikának — ezen belül is elsősorban a volt brit gyarmatoknak — a szemszögéből vizsgálta a felsőoktatás kérdéseit, de korántsem csak helyi tanulságok levonásának igényével.

Fekete-Afrika felsőoktatásában az Európával való szellemi egyenlőség követelése a második világháború végéig azt jelentette, hogy a helyi egyetemek — mint például a kontinenselső (1827-ben alapított) Sierre Leone-i Fourah Bay College — európai egyetemek fiókintézményeivé igyekeztek válni (Fourah Bay 1876-ban tagozódott be az észak-angliai Durhan egyetemébe), és az anyaintézményével minden téren teljesen azonos szintű, tartalmú képzést és diplomát akartak adni.

A második világháború után Fekete-Afrikában különböző bizottságok alakultak a helyi viszonyokhoz és hagyományokhoz jobban alkalmazkodó felsőoktatás új formáinak kialakítására. Javaslataik szerint összesen három egyetem alakult volna ki az egész kontinensen: egy Nyugat-Afrikában, egy Kelet-Afrikában és egy a Dél országai számára. Ez a terv alaposan alábecsülte a jövőbeli fejlődés lehetőségeit és ütemét, hiszen ma már 35 egyetem működik a földrészen. Ebből a szempontból igen tanulságos a legnépesebb afrikai ország, Nigéria esete. A három nagy (Nyugat: joruba, Kelet: ibo, Észak: hausza) és 200 kis törzs lakta országban az első felsőoktatási intézmény a legnagyobb (és joruba többségű) városban, Ibadanban jött létre, 1948-ban. Ez minden szempontból az anyaintézmény, a londoni egyetem oktatását másolta. A brit rendszer átvételét, annak szerintük túlzottan elitista és kevésbé gyakorlatias jellegét különösen élesen támadták az Egyesült Államokban végzett nacionalista vezetők, köztük Nigéria későbbi első elnöke, Benjamin Nnamdi Azikiwe („Zik") is. Ezért hozták létre az ibo törzsbeli „Zik" kezdeményezésére annak szűkebb pátriájában, a kelet-nigériai Nsukkában 1960-ban az

afrikai azonosságtudatra,

nagyobb súlyt fektető Nigériai Egyetemet. 1962-ben. az ibadani egyetem is önállóvá vált, az országban. A legutóbbi tíz évben pedig ezek a leányintézmények is sorra önállóvá váltak, így már Nigéria egymagában is túllépte az eredetileg egész Kelet-Afrikára megszabott „három egyetem" hatást.

Az oktatás az afrikai egyetemeken a volt gyarmatosítók nyelvén (többnyire angolul vagy franciául) folyik. Ennek mind gyakorlati, mind érzelmi szempontból nyomós okai vannak. Ha elővesszük a már említett Nigéria példáját, láthatjuk, hogy a három nagy és a 200 kis nyelv között az angol hagyományosan a legelterjedtebb közvetítő nyelv, nem is beszélve arról, hogy ha bármelyik nagy törzsi nyelvet az egész országban általánosan kötelezővé tennék rendkívül nagy érzelmi (és kulturális) ellenhatást és ellenérzést keltene a többiekben.

Hiába léteznek tehát Fekete-Afrikában sokak által ismert és használt helyi nyelvek (mint például a hausza Nyugaton, vagy a szuahéli Keleten), azok belátható időn belül nem képesek kiszorítani a belpolitikailag „semleges" angolt vagy franciát.

A fekete-afrikai országok belső nyelvi, vallási, törzsi és kulturális sokszínűségével magyarázható az a sajátos rendszer is, hogy államvizsga előtt a fiatal szakembereknek egy vagy két évig szakmai gyakorlatot kell szereznie lehetőleg az ország másik végében, ahol az emberek más nyelven beszélnek, más a vallássuk, mások a hagyományok. A nigériai példánál maradva: a keresztény vallás által befolyásolt joruba területen fekvő abadani egyetem végzősét az ország északi részébe, a mohamedán hauszák közé küldik gyakorlatra. Minden problémája ellenére ez a rendszer a fiatal szakembert megismerteti teljesen más életvitelű honfitársainak mindennapjaival, és ez általában segít a szűkebb etnikai tudatot meghaladó „nemzeti" érzés kialakításában.

Természetesen a volt angol és francia gyarmatok oktatása között számos különbség fedezhető fel. Ezek közül a legfontosabb az, hogy a gyenge színvonalú középiskolai képzés következtében a frankofon országok nem képesek egyetemeiken a francia nívót megközelíteni, míg a volt angol gyarmatokon a briteket utánzó és követő erős hagyomány, valamint az államilag megkövetelt egységes államvizsgaszint miatt ez a különbség kisebb. Paradox módon ez nem mindig szolgál az utóbbi országcsoport javára, mivel az anyaországi „értékű" diplomával rendelkező szakember sokkal könnyebben válik „brain drain" tárgyává.

A szakemberek elcsábításának problémájához kapcsolódik az is, hogy a külföldön tanuló afrikai

diákok sokszor nem térnek haza

tanulmányaik befejeztével, és ezzel az egyébként is általában gazdagabb fogadó országokat teszik még gazdagabbakká. Ez nem magyarázható pusztán a diákok túlzott kényelemszeretetével vagy a jobb körülményekhez való túlzott ragaszkodással. Sok diák azért fél a hazatéréstől, mert bizonytalan helyzetű kisebbséghez tartozik, vagy otthon üldözött párt tagja, vagy joggal fél, hogy hazatérve kellemetlenségei lesznek az őt tanító egyetemmel és országgal fennálló kapcsolatai miatt. A külföldön maradók otthoni tulajdonának kisajátítása vagy a hazai alsóbb szintű oktatás költségeinek visszatérítttetése csak keveset hoz vissza az ország tényleges hosszú távú veszteségéből. Jobb megoldást jelentene, ha az afrikai diákokat tanító intézmények maguk keresnék meg a küldő országokat, és megszerveznék a hazatérő megfelelő foglalkoztatását, illetve tárgyalnának a megfelelő körülmények biztosításáról.

Maguk a fekete-afrikai egyetemek számos problémával küszködnek. Az országok rendkívül súlyos gazdasági és pénzügyi helyzetének következtében bekövetkező finanszírozási problémákra az egyetemek különös érzékenységgel reagálnak. Nemcsak az oktatói bérek rendkívül alacsonyak a fejlett tőkés országokhoz viszonyítva, hanem sokszor még olyan alapvető dolgokra sem jut deviza, mint a külföldön tartott nemzetközi konferenciákon való részvétel.

(Folytatás a 8. oldalon.)

Még nem késő!

Ezer diákot tanítunk

Hozzád szólok, aki még aligalig léptél be az egyetem kapuján, most kóstolgatod, milyen is egyetemistának lenni. Tudom, rengeteg tanulás szakadt rád, s megrohant már téged majd minden tevékenységcentrum, agitálva, s saját magát ajánlva.

Lépj be az SG-be!

Azzal is tisztában vagyok, hogy még félsz a félévi vizsgáktól, s nem mered elkötelezni magad, mondván: első a tanulás. Mégis, hadd hívjam fel a figyelmedet egy lehetőségre: *lépjél be az SG-be!*

Bizonyára sokaknak ismerősen cseng ez a két betű, míg mások nem tudják, mit takar. Studium Generale, magyarra fordítva körülbelül annyit tesz, hogy általános tanulás, vagy prózaian tanuljunk együtt.

Az SG nem más, mint a Közgázon működő FEB-bizottság, s mint ilyen, a középiskolásokat készíti fel a felvételire a következő tantárgyakból: matematika, történelem, polgazd., könyvvitel, pénzügy. Az SG keretein belül a tantárgyaknak megfelelő szekciók működnek. Minden szekció a saját maga által írt anyagot tanítja a harmad-, ill. negyedéveseknek. Az SG abban különbözik a többi FEB-től, hogy sokkal nagyobb önállósággal rendelkezik, magyarul mi, egyetemisták tartjuk az előadásokat, órákat, s tanáraink, oktatóink segítségével mi írjuk a tananyagot is. Szorgalmi időszakban mintegy 1000 diákat tanítunk. Ennek egy részét — a budapestieket — szombatonként kiscsoportos foglalkozás keretében tanítjuk, a vidékieknek pedig előre összeállított leveleket küldünk ki, s ezeket magunk között elosztjuk, s úgy javítjuk. Egy SG-sre 6-8 levelezőpartner jut. Ha úgy érzed, hogy a napi elfoglaltságod mellett van időd havi 6-8 levél kijavítására, akkor máris gyere jelentkezni.

Vár a táborunk

Örömmel vár az SG. Jelentkezni a Rádayban a 311-ben *Sánta Valériánál* vagy a Kinizsi L. 307-ben *Siska Andrásnál*, az SG diákvezetőjénél lehet.

Legnagyobb vonzereje az évente kétszer megrendezett tábornak van. Ez jutalomtáborozás azoknak, akik az év során a leglelkiismeretesebben végezték a munkájukat. Jutalom, s egyben valódi próbatétel is. Napi négy órát tanítani nem könnyű dolog, viszont a nehézségek mellett benne van a tanári pálya minden szépsége is. Persze, a nagy többségből soha sem lesz tanár, de emberek előtt majd nagyon sokszor kell beszélnünk. Erre jó iskola az SG-tábor. Kiállni a táblához, s a saját belátásod szerint szervezni az órát, a beszélgetést, egy megadott témára koncentrálva. Kihívás — de szép. Nem lehet meghatottság nélkül találkozni szeptemberben itt az egyetemen azokkal, akiket egykor te tanítottál. Bárki megmondhatja közülünk, hogy milyen nagyon jó érzés ez.

Nyárapó is jön

Az SG másik sajátossága, hogy a táborokban a komoly tanulás mellett bőven jut idő a mókára is. Aki középiskolásként már volt ilyen táborban, valószínűleg csodálkozott is azon, hogy azok, akik komolyan tanítanak, órákra készülnek estefelé, a szabadidőben mennyi energiával szerveznek programokat, igyekeznek feloldani a délelőtti kötött hangulatot. Egy pár ízelítőt leírok az elmúlt táborok vidám programjaiból: volt divatbemutató, táncverseny. Sor került bírósági perre is, s a vádlottak nem menekülhettek. A vád a tanítás túlzásba vitele volt. Többen azzal védekeztek, hogy parancsra tették, de ez sem segített rajtuk. Táborunkba ellátogatott a Télapó, vagyis a Nyárapó — lévén augusztus. Tartottunk esküvőt is, mindkét fél nagy megelégedésére. A táborokban állandó panaszfal működik, ami szintén nem megvetendő.

Ilyen, és ehhez hasonló örömökben neked is részed lehet, ha közénk állsz, vállalod, hogy segítesz másokon, s közben te is fejlődsz.

Számítunk rád! Még nem késő jelentkezned!

Búcsúzóul álljon itt az SG indulójának refrénje, amit minden táborban eléneklünk:

Stúdium, stúdium, stúdium
Jól tanul itt leány és fiú
Tudás most itt nagyra nő,
Azt megtesszük, mindig Értetek.

G. Z.

Filmajánlat:

Love Story

Ritkán kapott egy be nem mutatott film annyi fricskát és kritikát a '70-es években nálunk, mint a „Love Story". S miközben világjáró riportereink és hazai giccs- és erkölcsőreink keresztтüzében vergődött a film, addig az egyetemi ifjúság (s aki még hozzájuthatott), ronggyá olvasta a „Nagyvilágot", amelyben napvilágot látott a regény. Azután nagykorúak lettünk. Először kézhez kaptuk könyvalakban (napok alatt el is tűnt a pultokról), majd a Filmmúzeum nyilvánította éretteknek a magyar mozinézőket, rájuk bízva a mű megítélésének kérdését.

A '60-as évek végén Hollywood is szembekerült a lázongó fiatalság komplex kérdésével. A nyitófilmnek tekinthető „Szelíd motorosok" (1969) után sorozatban készültek az ifjúsággal foglalkozó filmek. Egy-egy példányuk — mint az „Eper és vér" — még hozzánk is eljutott. Ezek a filmek azonban a legjobb szándékuk ellenére sem jelentettek többet annál a felismerésnél, hogy a szülők, a törvény és rend — melyet a konzervatív Hollywood képviselt — szembekerült a kitörni vágyó, a kötöttségektől szabadulni akaró, lázongó fiatalsággal. Nem véletlen, hogy szenzációhajhász módon az ifjúsági mozgalmak legkevésbé rokonszenves megnyilvánulásait emelték ki: a szexet, a kábítószereket és az erőszakot — ezeket tekintve végső megoldásnak az ifjúság kielégületlenségére. Ennek eredményeképpen figuráik általában elszakadtak a realitásoktól, a hús-vér valóságtól, s a kiagyalt történetek legtöbbször hatásos melodrámaköntösbe csomagolva próbálták elhitetni mondanivalójukat. Nézzük meg, hol helyezkedik el ebben a sorban a „Love Story".

Már a film megszületésének is külön sztorija volt. Az ismeretlen Yale egyetemi tanár — Erich Segal, aki antik görög és latin irodalmat tanított — talán még maga sem hitte, hogy a számára inkább kikapcsolódást jelentő irogatás révén egyszer még világhírű lesz. „Balszerencséjére" ismerte a Harper's Bazaarban manökeneskedő hölgyet, Ali MacGraw-t, aki viszont közelebbi kapcsolatot tartott fenn a Paramount filmstúdió egyik befolyásos producerével. Mikor egyszer megjelent Segal könyvével Robert Evans producernél, az nem éppen lelkendezve fogadta — nem látott benne fantáziát. A filmtörténeti anekdota szerint másnap — mikor váratlanul hazaérkezett — meglepte szobalányát, aki annyira belemélyedt a kézirat olvasásába, hogy észre sem vette a jövetelét. Ez a tény már elgondolkoztatta őt is, s ez végül is a film elkészítéséhez vezetett.

A „Szerelmi történet" története IV. Oliver Barrett és Jenny Cavilleri szerelme. A fiú trónörököse egy nagy múltra visszatekintő bostoni dinasztiának, a lány apja pedig egy olasz vendéglő tulajdonosa Cranstonban, Rhode Islandon. A két helységnév között társadalmilag, kulturálisan és gazdaságilag fényévnyi távolság van. Ennek ellenére nem ez az újdonság a filmben, hiszen ilyen felállással már számtalanszor találkozhattunk. Oliver és Jenny is (természetesen) képesek túltenni magukat a korlátokon, megtalálják a közös érdeklődési pontokat — így hidalva át azt a szakadékot, amely családjuk életstílusa között fennáll. A történet végül is tragikusan fejeződik be: miután a fiatal pár már átlépte az osztálykülönbség árnyékát, s a nélkülözések után végre révbe érhetne, Jenny rákban meghal. Ezt a zárást amellett, hogy dramaturgiailag nincs kellően előkészítve, fölvezetve — akár úgy is értelmezhetik, hogy a hagyományok Hollywoodja győzedelmeskedett a lázongó fiatalok felett.

A sztori újszerűségét a lány érdekesebb figurája szolgáltatja. Ő tisztában van osztályhelyzetével (büszke is rá), kellően emancipált, s igazából nagyon bonyolult személyiség. Csonka családja ellenére nagyon is hisz a családi kötelékek fontosságában, szerepében; megérzi az Olivér apjában rejtőző szeretetet is. Emellett határozott, öntudatos egyéniség, aki szexuálisan kihívó magatartását, tulajdonképpen egész életfilozófiáját így összegzi: „Ha az ember szeret valakit, akkor semmi szükség arra a szóra »sajnálom«..."

A film főszerepét jószerivel teljesen tapasztalatlan színészekre bízták. Ali MacGraw sajnos nehézkesen mozog Jennyként, s úgy tűnik, hogy inkább ismeretségének, ill. az irodalmi alapanyag szállításáért, mintsem színészi kvalifikáltságért kapta meg a szerepet. A fiú megítélése már nem ennyire egységes. „... Ryan O'Neal lendületes bája, természetes figurateremtése..." (Harmat György) ellentétbe kerül Oliver szerepével, amelyben „mesterien alakoskodik" (Koltai Ágnes). Mindenesetre az idő egyértelműen igazolta Ryan O'Neal tehetségét, aki stabil állócsillag lett a filmsztárok törékeny csillagboltozatán.

A „Love Story" — bár hollywoodi termék — kiemelkedik a tucatfilmek közül, s olyan alkotás lett belőle, amely bizonyos sémák felhasználásán túl maga is sémateremtővé vált. Természetesen profi módon van megcsinálva — hibái ellenére is. Ezek egyike Dick Kratina fényképezése. Bár puritán és lényegretörő, ténykedését alaposan lerontotta azzal, hogy kétszer is belefotografálta a stábot egy-egy jelenetbe. A film igazi értéke viszont a zene. A Franciaországból „importált" komponista, Francis Lai megtalálta azt a hangulatos, fülbemászó muzsikát, amely a képi megjelenítés kiszolgálásán túllépve önálló hatásténye zővé vált.

A „Szerelmi történet" új szín volt az amerikai film palettáján. Ez elsősorban nem a technikai, képi megoldásokban, mégcsak nem is a forgatókönyvben jelentkezett. Az újítás a merészebb dialógusok, s főleg a lány nyíltabb, élettelibb ábrázolása volt. Akkoriban így nyilatkozott Arthúr Hiller, a film rendezője: „...forgatáskor is csak azt tudtam, hogy egy kedves filmet csinálunk két szerelmes fiatalról." A film végül is példakép, etalon lett, a továbbiakban se szeri, se száma a mintájára készült utánzatoknak, stílusgyakorlatoknak. Még abban az évben hét (!) kategóriában jelölték az Oscar-díjra, végül azonban egyet sem kapott. Ettől függetlenül a '70-es évek egyik első nagy slágere lett, s talán minden idők húsz legnépszerűbb filmjének egyike.

Szilágyi Gábor

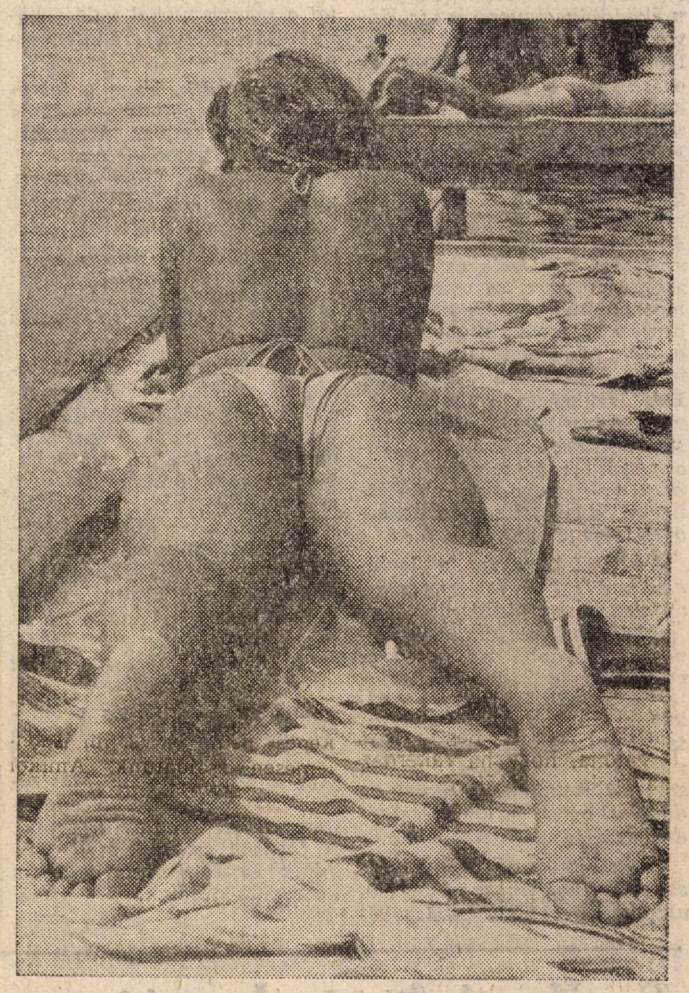

Nyári élmény **Fotó: Buday János**

Tizennégy piros betűs nap

Július utolsó szombatján szállunk fel az egyetemi buszra, hogy két hét alatt felfedezzük Görögország nevezetességeit és Isztambult.

A csoport tagjai egyetemi dolgozók, oktatók és családtagok összesen harminckilencen. Valamennyien nagy várakozással tekintünk az út elé, hiszen többségünknek most nyílik először alkalmunk arra, hogy Görögország mítoszokból, történelemből, napi politikai eseményekből összerakott képét a valósággal ötvözzük.

Elindulunk, azonban Kecskeméten a busz műszaki hibája miatt néhány órát várnunk kell. Szerencsére még időben érünk Szegedre, első szálláshelyünkre. Így még néhányunknak alkalma nyílik a Dóm téren látni Jézus Krisztus Szupersztár előadását.

Másnap korán reggel Röszkénél egy alapos vámvizsgálat után (még a papírzsebkendőket is átlapozzák), elhagyjuk az országot. Aznap hatszáz kilométert kell megtenni. Belgrádon is csak átfutunk, és befúrjuk magunkat a hegyek közé. Szerpentineken és alagutak láncolatán haladunk előre, miközben a változatos táj szépségeiben gyönyörködünk. Kiss Laci szorgalmasan videózik és sűrűn kattognak a fényképezőgépek is.

Lassan kijutunk a sztrádára. Útközben török vendégmunkásokkal találkozunk. Az NSZK-ból igyekeznek hazafelé családostul, legtöbbjük mikrobuszon. Bekukkantunk a kocsik ablakán, a gyerekek játszanak, szorongva a szűk helyen alszanak az idősebbek, a fiatalabb férfiak vezetnek. Néhol megállnak, az út szélén letelepedve pihennek, esznek. Nyomukban rengeteg a szemét.

Estére érünk Szkopjéba. Kíváncsian szemléljük, vajon őrzi-e még a város a néhány évtizeddel ezelőtti pusztító földrengés nyomait? De szinte teljesen újjáépült Szkopje. A modern városban sajnos már nem sok nyoma van a hajdani keleties építészet jellegzetességeinek.

Másnap megérkezünk a görög határhoz. Mindenki pénzt vált, vizet vásárol, mert ezen a vidéken már nem ajánlatos csapvizet inni. A sztrádán — amelynek használatáért fizetni kell —, végigkísérnek bennünket az útszéli virágzó leanderek. Településnek nyoma sincs útközben, mert a sztráda építésénél ezeket gondosan kikerülték. Sziklás a talaj, vörösödik a föld, de mindenhol az ember keze nyoma. Öntözéses gazdálkodással csikarja ki itt e sovány talajból az ember megélhetését.

Délután érkezünk meg Trikalába, amikor még alig van ember az utcán. De már elkezdődik az esti készülődés. A járdák szélén hosszú sorokban asztalokat, székeket raknak ki a vendéglátósok. Később, mintha csak népünnepély lenne, megtelnek az utcák, terek főleg férfiakkal. Csoportba verődve ketten-hárman sétálnak, beszélgetnek, föl-le járkálva a téren, miközben gyöngyfüzért morzsolnak játékosan a kezükben. Nem tudom a szemem levenni róluk. Megkap ez a nyugodt, nagyvonalú semmibevevése az időnek. Az éjszakába nyúló társasági élet, itt, úgy látszik, még életszükséglet.

Másnap a Meteora vidékére vegyünk. Ibusz-vezetőnk nagyon szemléletesen holdbéli tájnak nevezi ezt a vidéket. Valóban, a földből gomba módra ágaskodó kopár magas sziklatömbök, tetejükön egy-egy görög-keleti kolostorral fantasztikus látványt nyújtanak. Még a középkorban, a rablók támadása elől menekültek a sziklákra a szerzetesek.

Buszunk hajtűkanyarokból álló keskeny szerpentinen haladva közelíti meg a kocsival elérhető legmagasabb szintet. Van, aki ki sem mer nézni az ablakon, annyira szédül. Fenn a tetőn, néhányan nekiiramodnak a sziklafalba vájt lépcsőkön, de a kolostor bejáratát egyikük sem éri el. Túl sok a lépcső, de legfőképpen túl magas a kolostori belépődíj ára. Megcsodáljuk a gyönyörű kilátást, aztán továbbindulunk. A Meteorák eltűnnek a távolban, de az Olimposz hegy látványa — melynek ormán a mítoszok szerint görög istenek tanyáznak —, messzire követ bennünket.

Útközben gyakran találkozunk félig kész házak égre meredő betonoszlopaival. Nem lehet véletlen, valószínűleg általános, hogy nincs pénz az építőmunkák befejezésére.

És végre megérkezünk Athénba. Akik már jártak itt, megjegyzik, hogy Athénra nem jellemzők a túl magas házak. Annál általánosabb a tetőterasz, még az autószervizek tetején is, amit csillagraktárnak használnak, vagy a szervizelésre váró kocsik parkolnak rajta. Szemet szúr úton-útfélen a sok amerikai, japán reklám bántóan ismétlődő egyhangúsága az utcán. Nem véletlen, ugyanis Görögországban jelentős a külföldi érdekeltség.

Szálláshelyünk az Omonia téren a La Mirage hotelben van. A kényelmes, légkondicionált, kétágyas szobák öt napon át az otthonaink. Mindjárt hozzá is kezdünk a város felfedezéséhez. Még késő este is az utcasarkokon árulják a parázson pirított csöves kukoricát. Napszemüveg, szalmakalap és szinte minden kapható az utcán. Felkeressük a Plakát, Athén közkedvelt szórakozóhelyét. Itt egymásba érnek a szabadtéri vendéglők. Gyertya ég, görög muzsika szól, jellegzetes nemzeti ételek az asztalon és tánc várja a külföldieket. „Ki kell ezt próbálni!" —, ajánlja egy kedves görög fiatalember, aki nem más, mint fizetett vendégfogó. Nincs harag, hogy nem fogadjuk el az invitálást. Egy névjegyet nyom a kezünkbe, hogyha legközelebb erre járunk, feltétlenül őt keressük, majd ő biztosít nekünk helyet a vendéglőben.

Adózunk a kultúra oltárán, másnap. Valamennyien felkaspaszkodunk az Akropoliszra. A város felett a fehér márvány romok között sétálva nonstop folyik a nemzetközi találkozó. Különböző nemzetek nyelve keveredik a levegőben. A sok látnivaló mintha fokozná a turisták élénkségét. Mindenki mindent akar látni. Végül fáradtan ráhasalunk a mellvédekre és Athént csodáljuk madártávlatból. Mennyi még a látnivaló —, állapítjuk meg és gyorsan elugrunk a királyi palotához, hogy az ismeretlen katona sírjánál megtekintsük a parádés katonai őrségváltást. De látni kell az egyetemet is. Kívülről nagyon szép, viszont belülről — azt mondják —, le van robbanva. Van, akinek még futja az erejéből végigjárni a múzeumokat, nemzeti parkot stb.

Athénből egy nap kirándulásra megyünk Mikinébe. Megtekintjük a korinthoszi csatornát, melyben mi magyarok is érdekeltek vagyunk. Türr István mérnök alkotása a múlt század végén épített csatorna. A kirándulás legtávolabbi pontja Nafplion. Itt új arcát mutatja a tenger, a sziklás öbölben tarajos hullámok között fürdőzünk. És amikor csak tehetjük, újra és újra kimegyünk a tengerre. Egyszer Athénben metróval igyekszünk a partra. Ez a metró azonban nem olyan, mint a pesti. Inkább a föld felszínén halad, mint a mélyben, és zötyög, mint egy vicinális. Végállomása a Pireuszi kikötőnél van. Innen egy taxi segítségével rátalálunk Athén egyik legszebb strandjára. Homokos a part és gyönyörű kék a tenger. Meglepően sok a török fürdőző. Azt mondják a helybeliek, hogy még este is a strandon maradnak. Tüzet raknak, birkát sütnek, esznek és nem akarnak hazamenni, mert itt könnyebb az élet, mint náluk.

Pihengetünk a szállodai szobában, amikor az utcáról hangos kiabálás hallatszik fel. Katonák — gondoljuk. De

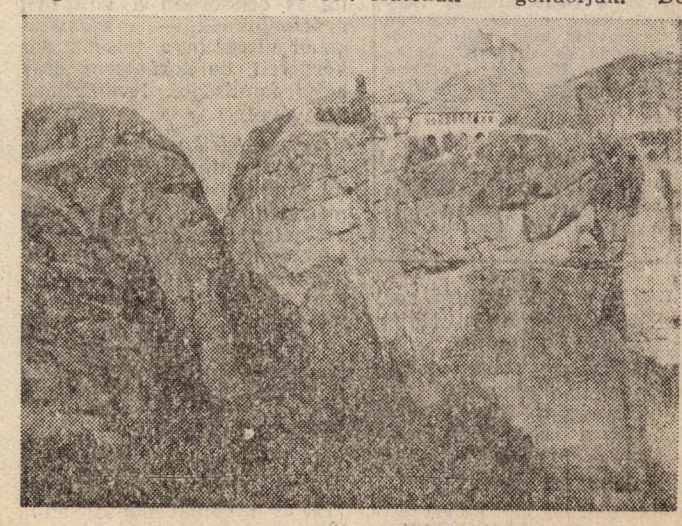

Kolostorok a levegőben

GÓLYAÉLMÉNYEIM

Csodálatos, elégedett érzés. Remegő kezemben ott a nagy boríték, tudtam, hogy sikerült. Felvettek!!!

Augusztus 30-án nekivágtam az ismeretlennek. A kollégiumi beköltözés furcsamód nagyon könnyen, minden bonyodalom nélkül sikerült. Végre találkoztam más gólyákkal, de kiderült, hogy hiú ábránd volt az a gondolatom, hogy tőlük megtudok valami biztosat a gólyatáborról.

Teljesen elfoglaltuk a Déli pu. várótermét. Ha egy-egy szerencsétlen „civil" utas arra keveredett, első élménye az volt, hogy minimum három hátizsákon, különböző motyókon esett át.

Úristen! Mennyi név, mennyi új arc! Szegény agyam lüktet az erőlködéstől, de sebaj! Majd belejön!

Ismerem már instruktoraimat.

Instruktor: remek szervezői érzékkel, angyali türelemmel megáldott, hat batyuval, táskával felszerelt, mindig a legrosszabbkor köddé váló személy, akinek minden célja a „kis" elsősök istápolása, az egyetemi élet megkedveltetése az elrettentés eszközeivel. Ez azt jelenti, hogy ismerjük meg a gaztépés poklát, utána pedig eszeveszetten örüljünk a nyugodt és gázmentes egyetemnek.

Az út sem volt eseménytelen. Baján átszállás, rohanás le a vonatról a táskákkal. Az állomáson volt még fél óránk, amit közkedvelt körjátékokkal töltöttünk el.

Aztán már gyorsan szaladt az idő. Megérkeztünk Bácsszőlősre, elhelyezkedtünk. Csoportunk úgy döntött, hogy együtt leszünk egy tízágyas szobában tizenhatan. Másnap alább hagyott a közösségi lelkesedés, és két instruktorunk kénytelen volt önként felajánlani, hogy másik szobában alszik. Éjfél, fél kettő, lassan elcsendesedik a szállás.

Reggel fél hat, ha lehet, még lassabban ébredezünk, míg örökké friss instruktorunk tettre készen áll az ajtóban, s bájosan sürget bennünket „Fussunk, szaladjunk!" szójárásával. Ezzel persze kissé elrugaszkodott a valóságtól, hisz négykézláb mászunk ki az ágyból, lekéssük a balesetvédelmi oktatást. De psszt! Ezt nem árultuk el senkinek, legalábbis eddig.

Irány a munka! De mi ez? Csak nem teherautó? Megdörgölöm álmos szememet, de úgy tűnik, hogy jól láttam. Körülbelül ötvenen felpréselődünk egy-egy teherautóra, vacogva bújunk össze. Önfeledt zötyögés. Na tessék, még aludni sem lehet!

Bemegyünk a határsávba, nem messze húzódik a jugoszláv határ. Hogy miért olyan óvatosak velünk ezek a határőrök? Még ha az osztrák határ lenne!...

Elénk tárul a látvány, de milyen látvány! Valaki felvilágosít bennünket, hogy ezt a területet pénzhiány miatt „kissé" elhanyagolták, így nekünk most szüret előtt ki kell gazolni a szőlőt, hogy a szüretelők hozzáférjenek.

Figyelmeztetést is kapunk, hogy ne együnk a szőlőből, mert nemrég volt permetezve. Szerintem csak attól féltek, hogy azt a pár fürtöt is megesszük, ami megtermett. Délutánra már mindenkinek hólyagos, duzzadt, sebes volt a tenyere. Este fogkefémet is alig tudtam megfogni.

Másnap aztán megleptek bennünket gumikesztyűkkel. Jó volt, bár ebbe meg állandóan beleragadt a kezünk. Harmadnap már kaptunk hintőport is.

Visszatérve a táborba mi, kis naívak panaszkodtunk, hogy csak hideg víz van. Ezért megbűnhődtünk, mert egyik nap jó ideig egyáltalán nem volt víz. A lányok felhagytak minden szemérmességgel, ellepték a fiúzuhanyozót a földszinten, a fiúk nem kis megrökönyödésére. Azért nagyon rendesek voltak, mert nem zavartak ki bennünket, legalábbis azonnal nem.

Mindig a délutánokat és estéket vártuk, hogy legalább a programoktól feléledjünk. Ezekben nem is csalódtunk, és a társaság remekül összerázódott.

És eljött az utolsó nap, az utolsó éjszaka. Az „Utolsó vacsorát" jobb, ha nem is említem.

Minden csodálatos volt, biztos, hogy mindenki maradandó élményeket szerzett a „Vidám Parkban", vagy a pizsidizsi-ben. Egyáltalán!

Köszönet minden szervezőnek, hogy a délutáni, esti játékokkal, programokkal vidámmá és végső soron kellemes emlékűvé tették a tábort. Nem írom azt, hogy kibírhatóvá, mert végül is az ember sok mindent kibír, de nem mindegy, hogy később hogyan emlékezik vissza, mi marad meg leginkább az emlékezetében. Nekem a sok nevetés, a jó társaság fog elsősorban eszembe jutni Bácsszőlősről. Igaz ugyan az is, hogy az első napokban többen is azt mondták, hogy a térképen is besatírozzák ezt a területet, nehogy véletlenül meglássák Bácsszőlős nevét.

Hazafelé már a szervezés, a kooperáció csodája is megtörtént. Nem kellett leszállnunk a vonatról Baján, hanem a 3 kocsit, amit lefoglaltak nekünk, rákapcsolták a másik vonatra.

Este fürdés, hosszas ácsorgás a régen érzett meleg víz alatt, hajmosás, aztán belezuhantunk ágyainkba, és azonnal el is aludtunk. És végre nem gázrengetegekről, szőlőfürtökről álmodtunk, hanem az előttünk álló napokról. Milyen lesz az egyetem, a többi csoporttárs?

Bénecz Marianna

Megszokunk...

vagy megszökünk? Tehetném fel a kérdést elsős évfolyamtársaimnak, s magamnak. Közhely A válasz nem ilyen egyszerű. Megszökni nemigen tudunk — nem is akarunk —, legfeljebb félévet ismételhetünk. De hol van az még...

Most frissek az élmények. Az első előadásokon szerzett tapasztalataink hasonlóak, ugyanazokon a programokon vehetünk részt, benyomásaink mégis különbözőek. Egy-egy új jelenségre, eseményre szinte egyformán reagálunk, de mindenki megalkotja a saját véleményét is. Mindenkinek voltak elképzelései, milyen is lehet az egyetemi élet, a hangulat. S ebből mennyi teljesedett be?

A gólyatábor kellemes légkörében összeszokott csoportjaink igyekeztek minél előbb maguk közé fogadni azokat a társainkat, akik nem tudtak velünk tartani azon a héten. De a kocsma bezzeg hangos... volt a környék jó néhány vendéglátó egysége, mikor egy-egy csoport beült beszélgetni és jóízűen fogyasztani pár falatot.

A tájékoztatók és nyelvi vizsgák mellett bőven jutott idő egymásra, egy kicsit jobban megismerni csoporttársainkat.

Az első előadások és szemináriumok után még nincs teljes képünk a tantárgyakról, de megismertük tanárainkat...

A nagy szenzációk sem maradhatnak el. Máris bestsellernek ígérkezik Szabó Kálmán: A szocialista termelés alapovonásai című műve. Valóságos rohamokban törünk a könyvtárra, s ha egy ritka példányhoz hozzájutunk, úgy olvassuk, mint a legizgalmasabb regényt, szinte faljuk az oldalakat.

S közben nagy sikerrel zajlottak az ELSŐS HÉT rendezvényei.

A skót-táncház még gólyatábori sikerét is felülmúlta. Sokan nagy gyakorlattal mozgatták lábaikat és mellső végtagjaikat, de akik nem ismerték a lépéseket, azok is hamar beletanultak. A Ráday-klub félhomályában remek hangulatban izzadtunk. Csak ugye a büfé... az nem bírt kinyitni.

A keddi Tour de Malac rejtélye után az egzotikus India jelentett újabb élményt. A vetélkedő egyes fordulói, különösen a tánc indiai zenére, a sok csábos mozdulat harsány hahotákat csalt elő a versenyzők és a közönség soraiból egyaránt. Az országról, szokásokról szóló filmek is nagyon érdekesek voltak, csak kár, hogy nem áldott meg Buddha perfekt angol tudással. A mandulás bárány-pecsenyét azonban már nem győztem kivárni.

A csütörtöki auladizsiről majd legközelebb, egy nagyobb cikkben...

S addig is vadásszuk a programok hirdetéseit...

— kolo —

Moszkvában jártak

A pénzügy szakos harmadévesek kis csoportja a nyáron a Szovjetunióban volt szakmai gyakorlaton. Élményeikről, tapasztalataikról mesélt *Horváth Barnabás:*

— Ez a gyakorlat államközi szerződésen alapuló csere révén jött létre. Két hetet Moszkvában töltöttünk, egy hetet pedig Leningrádban. Mindennap délelőtt szakmai program volt. Felkerestünk pénzintézeteket, ahol előadásokat tartottak nekünk. Sajnos, nem mindenütt vették figyelembe, hogy nem vagyunk született oroszok, és a nyelvi nehézségekből kifolyólag is akadozva követtük a mondanivalót. A megértést az is gátolta, hogy ha rákérdeztünk valamire, előfordult, hogy csak általánosságokban válaszoltak.

Délutánonként szabad programunk volt, a legjobb tanulókból kiválogatott szovjet diáktársaink szerveztek barátságestet, múzeumlátogatást, városnézést, közös szakmai estet stb. Együtt laktunk velük a kollégiumban is.

— Milyen volt a fogadtatás? Mit tudnak rólunk az ottani diákok, szakemberek?

— A fogadtatás nagyon vendékszerető volt, nem egy helyen úgy kezeltek minket, mint egy delegációt. A szovjet diákokkal is nagyon jól megbarátkoztunk. Magyarországról, a magyar emberekről keveset tudnak, mint ahogy mi is keveset tudunk róluk, ahogy ez a beszélgetések közben kiderült.

Az előzetes várakozásokhoz képest pedig ők is, mi is kellemesen csalódtunk. Amikor például július közepén ők voltak itt Magyarországon, többször is elmondták, milyen jó kis ország a mienk.

— Az utca emberével meg tudtatok ismerkedni?

— Igen, egyik szép ilyen ismeretségünk egy veterán, akiről kiderült, hogy 14 évesen részt vett Budapest felszabadításában. Le is fényképeztük a bácsit, aki nagyon örült a találkozásnak, megvan a címe, ha elkészül a fénykép, elküldjük neki.

— Milyen a kapcsolat náluk a tanárok és a diákok között? Mi az, ami más ott a munkahelyeken?

— Számunkra meglepő volt, mennyire atyai, patriarchiális módon kezelik a diákokat. Ott elképzelhetetlen lenne tanár és diák között a tegeződés. A munkahelyeken is a magázódás divik. A hasonló magyar intézményekkel összevetve, oda nehezebb bejutni, fegyveres őr áll a kapuban.

— Milyen visszhangjai vannak a Gorbacsov-féle modernizációnak, vannak-e látható jelei „a száraz törvényeknek"?

— Mostanában hoztak törvényeket a nem munkával szerzett jövedelmek, csúszópénzek ellen, nagyon szigorúan büntetnek, akár halálos ítéletet is hozhatnak ilyen ügyben. Nem látni sehol részeg embert az utcákon, csak hosszú sorban állás révén lehet az üzletben alkoholt venni. Érdekességként megemlíteném, hogy náluk a rendőröknek nagy tekintélyük van, nem hordanak fegyvert, de ha valahol történik valami, és megjelenik egy rendőr, akkor mindig rögtön rend támad és szó nélkül végrehajtják az emberek az utasításait.

— Leningrádban mit csicsináltatok?

— Főleg kulturális programjaink voltak. Sajnos az Aurórát nem láttuk, mert éppen renoválták. Gyönyörű látvány a Néva-hidak hajnali nyitása, ezt — főleg szombaton — sok ezren nézték végig.

Ha összegezni kéne tapasztalatainkat, azt mondanám, hogy az embereket megszeretttük, jól éreztük magunkat, és örülünk, hogy kijutottunk.

B. J.

Telt ház

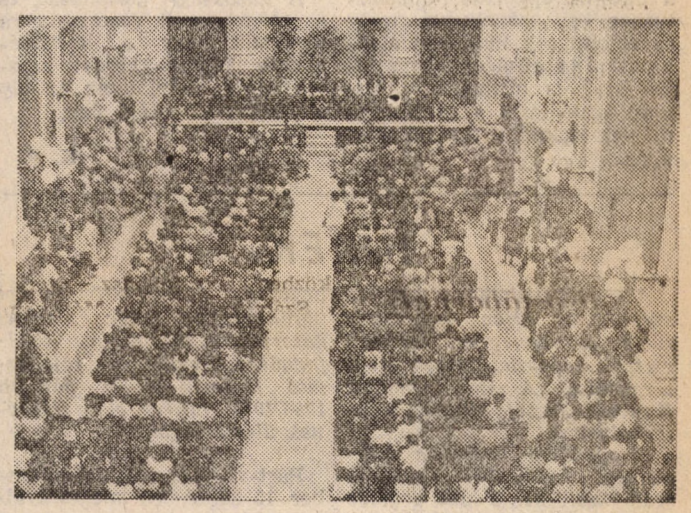

Távlati kép az auláról

nem, kisvártatva a sugárutat elárasztják a tüntetők. Tömött sorokban óriási tömeg halad, jelszavakat kiabálnak. Leáll a forgalom, a rendőr utat biztosít a parlament felé vonulóknak. Munkanélküliek, építőmunkások és fiatalok. Nézzük a tömeget. Szerencsére itthon nekünk ilyen élményben nincs részünk. Eddig midössze csak egy újsághír volt számomra a munkanélküliség ténye, most megrendítő valóság.

Egyik nap ellátogat hozzánk a hotelba Szamarasz Janisz Oresztész, pg tanszékünk professzora, aki jelenleg hazájában tartózkodik. Az ő elbeszélése csak megerősítette azokat a feltevéseket, amelyeket a tüntetők látványa sugallt. Nagyon nagy Görögországban a munkanélküliség, fokozódik a drágaság, csökken az átlagkereset. A kilábalást nehezíti a külföldi érdekeltség térhódítása. Mindebből kifolyólag Oresztésznek, mint az ipari miniszter tanácsadójának Görögországban nem könnyű a feladata.

Reggel elutaztunk Athénból. A frissebbek még kiugranak gyümölcsért a piacra, ahol munkások szerszámaikkal várakoznak, hátha akad valamilyen munka.

Egy napot töltünk Liptohoroszban, a görögök kedvelt tengerparti üdülőhelyén. Paradicsomi a hangulat. Napfürdőzés, úszkálás szemben az Olimposszal.

Aztán megyünk tovább. Busszal megmásszuk a Parnasszust. Gyönyörű rózsaszínű oromzata szinte mesebelivé teszi a tájat. Rövid pihenőre megállunk egy, fügefák árnyékában meghúzódó faluban. Itt találunk egy kis boltot, ahol ingeket, blúzokat árulnak, darabját száz drachmáért (30 Ft.) Percek alatt hatalmas turkálóvá változtatjuk a boltot. Végül is mindenki talál kedvére valót, csak a boltos fogja a fejét a magunk után hagyott rendetlenség láttán.

Az Akropoliszon Fotó: Ferenczi János

A hegyeken át ellátogatunk Delphoiba, a görögök híres jósdahelyére. A hajdani titokzatos világ romjai nem sokat árulnak el már abból, hogy a jóslás töménytelenül gazdaggá tette a várost. De úgy látszik, a múlt kötelez. A romoktól nem messze eső település főutcáján szinte mást sem árulnak, csak aranyat, pénzes turistákat várva.

Szalonikiben történelmünk egy darabkájával találkozunk. A Hét toronyban sok magyar raboskodott a török hódoltság idején. Benézünk a város egyik nevezetes templomába, ahol az öles falakon a hatalmas repedések, mint nyílt sebek tátonganak a legutóbbi földrengés nyomaiként. Nem ritka jelenség, hogy földrengés tépi ezt a tájat.

Legközelebbi szálláshelyünk Kavalában van, a trákok földjén. Ha módom lenne, azt hiszem ide szívesen visszatérnék. Míg Kavalát nem láttam, azt hittem, ilyen csak az amerikai filmek csinált világában fordul elő. S lám ez a görög tengerparti kisváros minderre rácáfolt. Nappal szinte vakít a házak, lépcsők, fehér márványburkolata, este pedig újabb varázs. Mint apró ékszerdobozok, színes bársonnyal bélelve, sejtelmesen megvilágítva sorakoznak egymás mellett a parányi bárok, csábítóan tárva-nyitva az utcai járókelők előtt. A vendégsereg csupa fiatalokból áll, akik a bár előtti járdán felállított fehér asztalok, mellett fogyasztanak, fagyit, krémet, kávét. Hangulatos zene mellett folyik az ismerkedés, s a járókelő akaratlanul is beavatottja lesz ennek a vonzó hangulatnak. Jó lenne még itt maradni, de reggel indul a busz.

Felkészülünk rá, hogy átlépve a török határt, itt másképpen fogadnak bennünket, mint eddig. Egy falu szélén áll meg rövid pihenőre a busz velünk. Az üzletben érdesebb a kiszolgáló hangja, a faluban csak férfiakat látunk, az erkélyre csak a fiatalabbak merészkednek. Az idősebb nők függöny mögül lesik az idegent. Hulló vakolatú házak, kövezetlen utak. Mégsem ez a jellemző a Törökországban látottakra. Rengeteg új ház, lakótelep épül, megőrizve a török építészet hagyományait. Félkör alakú oldalfalak, boltíves ablakok a félig kész házakon. Kár, hogy csak az utazás röptében vehettük mindezt szemügyre.

Rodostóban meglátogatjuk Rákóczi házát. Végigjárjuk a szobákat, s próbáljuk a falakból magunkba szívni a hajdani magyar lakók szomorúságát.

„Dzsere madzsar lesz irhabunda, aranylánc!" — ezekkel a szavakkal fogadják a török nepperek a magyarokat. S alig hogy kiszállunk a buszból, már ellepnek bennünket az árusok. Bugyik, márkás kölni (legalábbis a dobozaik) szemfestékek, szoknyák, kendők, még forintért is kaphatók. Meglepetésünkre legtöbbjük jól beszél magyarul. A szálloda előtt bemutatják művészetüket a medvetáncoltatók is. Két lábon álló hatalmas bozontos medvéjük köszönti a külföldieket néhány líra reményében.

A Kent szálló negyedik emeletének nyitott ablakából a tengerre látunk. Kivilágított óriási hajók vesztegelnek a kikötőben. Mint egy festmény, olyan ez a kép. A szálloda tövében ajándékbazár. Késő estig nyitva van. Szól a török és amerikai tánczene, csalogatva a vásárlókat.

Hajnali öt órakor ébreszt a müezzin. A török minaretek apró erkélyén imádkoznak a papok. Félálomban úgy hallgatom kántálásukat, mint egy csodálatos szimfóniát. Ez az ősi ének, melyet sikerült átmenteni jelen korunkban, egy szép üzenet a múltból.

Városnézésre indulunk. (Sajnos a Kék mecsetet teljes pompájában nem láthatjuk, mert átépítés alatt áll.) Megnézzük a Toppkai Szerájt, a szultánok valamikori lakóhelyét. Végigjárjuk a konyhát, ahol naponta ötezer emberre főztek. A „kincses házban", ahol drágakövek, aranytrónok, fegyverek gyönyörködtetik a szemet, én egy családra leszek figyelmes. A fiatalembert olajmágnásnak nézem. Két feleségét és gyermekeit fényképezi a vitrinek előtt. Ők is turisták. A családot egy dajka és egy férfiszolga kíséri tisztes távolból. Számomra ez a család legalább olyan archaikus kuriózum, mint a hárem, ahol a szultán őriztette ágyasait.

A szeráj teraszáról gyönyörű a kilátás. Ellátunk egész a Boszporuszig, megcsodáljuk az Európát Ázsiával összekötő karcsú hidat. Mondják, hogy a hídon túl mágnások, hercegek laknak gyönyörű villákban.

Azt hisszük, jártányi erőnk sincs már, pedig még a Nagy Bazár hátravan. Átlépve a bazár kapuját, Ali babára gondolok. Neki lehettek ilyen érzései, mint most nekem, amikor kinyílt előttem a kincsesbarlang. Kapkodjuk a fejünket egyik kirakattól a másikig. Arany, arany, arany. De van itt bőrruha, táska, farmer stb. Szinte belefáradunk és elfásulunk a sok látnivalótól. A boltokban szíves a vendéglátás. Forró almateával és hellyel kínálják a vevőt. A vásárló azonban vacilál. Vajon valóban arany ez a lánc és nem valami hamisítvány? Addig győzködi a hitetlen vevőt a török kereskedő, természetesen magyarul amíg végül is a dollár és a márka, az irhabunda és az aranylánc gazdát cserél.

„Csókollak Marika!" — így köszönnek ránk ismeretlenül a török lányok az utcán. „Viszontlátásra Zulejka!" — mosolygunk vissza, aztán elindulunk Magyarország felé. Szófiában töltünk még egy éjszakát és másnap már gőzölgő szegedi halászlével, hűvös vörösborral öntjük le az út porát.

Szép volt, jó volt, a tizennégy nap mindegyike piros betűs volt. És még szót se szóltam a busz hangulatos társaságáról, amely külön cikket érdemelne. Mellikéről, akinek csodálattal adóztunk, hogy magas kora ellenére páratlanul fiatalosan viselte az ötezer kilométeres utazás viszontagságait. Nem szóltam az utazás szervezőjéről, Buda Györgynéről, közismerten Etelkáról, aki minden határállomáson még megajándékozott bennünket egy kis spórolt valutával. De az út hőse kétségtelenül Szekeres Béla, a sofőr volt. Nem kímélve magát, fáradhatatlanul minden nevezetességet meg akarva mutatni, végül begurította a buszt utolsó állomásunkra, a Kinizsi utcába.

H. E.

Közkívánatra

A DIÁKPARLAMENT KÉRTE, A KÖNYVTÁR TELJESÍTETTE

A Központi Könyvtár — 1986. IX. 15-től — a következő *új nyitva tartási rend* szerint üzemel:

Olvasótermek, kölcsönzés:
Hétfő—péntek: 9—20 óra
Szombat: 9—13 óra
Vizsgaidőszakban vasárnap is nyitva!

Bútorhelyzet

Lehet vásárolni

Az egyetemen kiselejtezett bútorokkal kapcsolatban sok szóbeszéd, hír és álhír kereng. Az ügy megjárta az egyetem vezető szerveit (párt-vb, szb), mind a rektor, mind a szakszervezeti bizottság titkára, mind a párt-vb titkára foglalkozott már egyes és általános bútorügyi panaszokkal.

A közvélemény problémái két kérdés köré csoportosíthatók: Bár sokan úgy tudták, lehet majd augusztusban bútort vásárolni, ez nem így történt. Miért? Illetve lehet-e végül is a raktárba került bútorokból venni?

E kérdésekre Szerletics József gazdasági főigazgató és *Szigeti Endre*, az szb titkára egybehangzó feleletet adott.

Eszerint a bútorok sorsa a következőképp alakul. Először megvizsgálják, hogy az egyetemen belül szükség van-e rájuk. Amelyekre nem, azokat — egy idevonatkozó jogszabállyal összhangban — felkínálják társ felsőoktatási intézményeknek. (Ezeknek nem nagyon kellenek.) A következő stáció, hogy vállalatoknak, szövetkezeteknek ajánlják fel őket. (Így vette meg a bútorok egy részét augusztusban egy szövetkezet, amely egyébként sok különben eladhatatlan apróságot [karnisokat stb.] is megvásárolt.) Ezután következik a magánszemélyek számára történő árusítás.

Az szb mindig is azon az állásponton volt, hogy a lehetőségekhez mérten biztosítani kell az egyetem dolgozói számára a vásárlást. (A nyáron azért szüneteltették ezt, mert az egyetemi dolgozók és oktatók jó része szabadságon volt, így nem lehetett volna biztosítani az egyenlő esélyek feltételeit. A bútoroknak azonban az évnyitóig el kellett tűnniük az egyetemről, ezért kerültek részben raktárba.) A kőbányai raktárban lévő készletet így a közeljövőben felkínálják az egyetem oktatói, dolgozói számára, sőt a gazdasági igazgatóság a vásárolni szándékozók egy részét busszal a helyszínre szállíttatja.

Mint Szigeti Endre elmondta, a bútorügyekben tett lépések a szakszervezeti bizottság egyetértése mellett történtek. Az értékesítések továbbra is az eddig bevált elvek szerint történnek. „Szobából nincs eladás", azaz csak nyilvános, bárki által elérhető területen folyhat az árusítás. Egy-egy vásárló az egyes bútorfajtákból csak egyet vehet. Vita esetén sorsolással döntenek.

A gazdasági igazgatóság és a szakszervezet vezetése arra törekszik, hogy a lehetőségekhez képest korrekt keretek között folyjon ez az oly sok vitát kiváltott ügy.

K. S.

Új ef-lapok

A nyáron két dupla száma is megjelent az ef-lapoknak, az EFT közéleti-politikai kiadványának.

Az 5-6-os szám közli a KISZ felsőoktatási programját, a KISZ-kongresszusról szóló beszámolót „A szavakban: már megújulás" címen, összeállítást közöl az új felsőoktatási jogszabályokról, vitacikket a felsőoktatási közművelődésről. Politológiai mellékletében Zsubori Ervin interjúja olvasható Gombár Csabával „Hatalom, politika, demokrácia" címmel. Összeállítást tartalmaz a nagy cseh író, Bohumil Hrabal budapesti látogatásáról, szociográfiát az 1945 utáni magyar—szlovák lakosságcseréről, vitacikket a cigánykérdésről.

A 7-8-as szám Sándor Péter, valamint B. Kiss Tamás KISZ-kongresszus utáni helyzetelemzését tartalmazza. Beszámol a „tandíj-sztoriról". Pokol Béla politológus Zsubori Ervinnek nyilatkozik „A politikai rendszer reformjának alternatívái" címen. Hamvas Béla 1943 óta kiadatlan írása és egy összeállítás a moldvai csángókról egészíti még ki a lapot.

Zsubori Ervin:

ŐSZI KÖNNY

hull
a nyárfák könnye hull
csörögve — zsongva
a sudár ív még susog
lehull a porba
a sárga könny
a légben tántorogva
zihálva és forogva
földhöz tapad
megcsömörlik
a félholt testű
avar-gyűrt halomba'

Papp Mónika: 120 pont

„Az ember legyen maximalista önmagával szemben"

— Miért mondtad, amikor megtaláltalak, hogy „sajnos én vagyok a Papp Judit Mónika"?

— Mert nem látom sok értelmét, hogy írjanak rólam, csak azért, mert 120 pontos lettem. Vagy amolyan kisegérnek, vagy hencegőnek látszhatna az ember — egyiket sem akarom, főleg nem az utóbbit. Meg mi érdekes van abban, hogy ilyen jól, vagy olyan jól tanultam? Mondjam el, hogy a Fazekasba jártam, spec. matekos voltam, és tulajdonképpen 90 ponttal jöttem a matek írásbelire, mert olyan jól szerepeltem történelemből a „Ki miben tudós?" vetélkedőn?

— Inkább arról beszélj, miért jársz emelt matekra? Tervgazdos akarsz lenni?

— Nem. Külgazdos. Az emelt matekra azért járok, mert ha mehetek emelt matekra, akkor ott próbálom ki magam. Az ember legyen maximalista önmagával szemben! A külgazdot azért választottam, mert szeretnék külker vállalatnál dolgozni majd. Meg van egy álmom. Szeretnék Latin-Amerikában kirendeltségvezető lenni. Érdekel az a terület már csak azért is, mert úgy látom, párhuzamot lehet vonni a mai Latin-Amerika és a két világháború közötti közép-európai régió problémái között. Ugyanazok a kulcsszavak.

— És Latin-Amerika ősi kultúrái?

— Általában távol állnak tőlem az ókori dolgok. Jó, az általános műveltséghez hozzátartoznak, de tovább nem érdekelnek.

— Merre jártál már a nagyvilágban?

— Voltam Szófiában, Lengyelországban, Helsinkiben, Spanyolországban. Ezek közül a spanyol út a szüleim ajándéka volt, a többit kiharcoltam magamnak. Tudod, vannak lehetőségek külföldi építőtáborban részt venni. Így jutottam ki, kár, hogy a rossz propaganda miatt kevesen tudnak róla. A finn út pedig a vetélkedő jutalma volt.

— Milyen nyelven beszélsz?

— Oroszból, angolból középfokú nyelvvizsgám van, spanyolul és lengyelül pedig szabadidőmben tanulok. Ha úgy tetszik, szerelemből.

— Lengyelország is a szerelem?

— Fogalmazhatunk úgy is. Egy évvel ezelőtt építőtábort szerveztünk oda, és nagyon jól éreztem magam. Ott, amikor megtudták, hogy magyar vagyok, rögtön testvérként kezeltek. Nálunk, úgy érzem, senkivel szemben nincs ilyen. Nagyon nem tetszik nekem ez a mai magyar, befelé forduló, anyagias szemlélet sem. Jó, tudom, ennek megvannak az okai, de ebbe most ne menjünk bele! Egyébként engem az is meglepett — visszatérve Lengyelországra —, hogy nálunk nincs Magyar—Lengyel Baráti Társaság. Ott volt. Működött. Mikor hazajöttem, kerestem a hazait, de nincs. Jó lenne megszervezni nálunk is. Ez is egy álmom.

— Te — látom a nyakadban a medálodon — nyilas vagy. Olvasol horoszkópokat, hiszel bennük?

— Nem. De azért olvasom őket. Olvasom, mert anyám hisz benne, lusta felvenni a szemüvegét, és engem kér meg, olvassam fel neki. Amúgy szórakoztatónak és érdekesnek találom.

— Mit olvasol még?

— Mindenfélét. Két évvel ezelőtt például elkezdtem olvasni a Tőkét. Aztán egy időre abbahagytam, majd az I. kötetet végigolvastam. Szeretem a verseket is. Mikor nincs senki otthon, azokat hangosan olvasom, hogy kijöjjön a zenéjük.

— Ha már szóba került: a zene?

— A komoly zenével nincs kapcsolatom. A diszkót meg az új hullámot nem szeretem. Amit szeretek, az a népzenei alapokon nyugvó, aktuális mondanivalójú zene. Mint például a latin-amerikai.

— Táncolni szeretsz?

— Igen, de nem tudok. A viszonylag meghatározott koreográfiájú táncokat szeretem.

— Van példaképed?

— Che Guevara.

— Miért éppen ő?

— Például azért, mert ott tudta hagyni a miniszteri bársonyszéket. Nem hízott, nem idomult bele.

— Szerinted szükség van a jó értelemben vett lázadó, elégedetlen emberekre?

— Igen, szükség van rájuk. Arra azért jó vigyázni, hogy ne csak kritizáljanak. Azt könnyű.

— Sok sikert álmaid megvalósításához!

B. J.

HÍREK

A párt-végrehajtóbizottság szeptember 22-én napirendre tűzte az egyetemi felvételi vizsgák tapasztalatainak megtárgyalását. A téma előadója: Kupcsik József oktatási rektorhelyettes.

Elfogadásra került a Közgazdász 1986/1987. tanévre szóló lapterve. Végül a félév politikai ünnepségeinek tervét beszélte meg a párt-végrehajtóbizottság.

Pártbizottsági ülés lesz szeptember 25-én 1/2 2-kor a tanácsteremben. A napirendi pontok között szerepel a párt-bizottság 1986/1987. tanévi munkaprogramjának és munkatervének megvitatása és elfogadása, valamint tájékoztató hangzik el a párt-vb 1986/1987. tanévi első félévének üléstervéről.

Párt-vb-ülés volt szeptember 15-én. A vb megtárgyalta a munkatervjavaslatot, amelyet szeptember 24-én pártbizottsági ülésen véglegesített.

A vb-ülésen szó volt a nyári politikai mozgalmakról.

Végezetül tagfelvételekre került sor.

Női kosárlabdatorna Gorlicében

NB I-es női kosarasaink a hét végén a lengyelországi Gorlicében vettek részt öt másik csapat társaságában egy meghívásos tornán. Az ellenfelek: két gorlicei, két varsói és egy kassai együttes voltak.

A csoportmérkőzések eredményei:

Közgáz—Polonia Varsó: 65-66 (30-39). Drámai küzdelemben maradt alul a csapat (aznap érkeztek) a lengyel első ligában szereplő ellenfelével szemben.

Közgáz—Gorlice II.: 76-39 (45-25)

A 3—4. helyért:

Közgáz—Gorlice I.: 64-77 (28-43). Az ellenfél szintén az első ligában játszik Lengyelországban.

A torna végeredménye: 1. Varsó I.; 2. Polonia Varsó; 3. Gorlice I.; 4. Közgáz; 5. Kassa; 6. Gorlice II.

A torna legjobb közgázos dobói: Csányi Andrea 46, Halmy Krisztina 38 pont.

Helyesbítés

Lapunk szeptember 11. számának „Jó, ha tudod!" című tájékoztató anyagában tévedés fordult elő.

Az egyetem szakszervezeti bizottságának titkára valóban Szigeti Endre, de nem a közgazdasági elméletek története tanszék docense. Az egyetem felterjesztése alapján a művelődési miniszter 1986 februárjában a PTK állományába helyezte át.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő: FARKASINSZKYNÉ HALAY EDIT

Szerkesztőség: 1093 Budapest IX., Dimitrov tér 8. Telefon: 174-548

Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3

Felelős kiadó: TILL IMRE vezérigazgató

86—6325. Szikra Lapnyomda, Budapest

Felelős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató

Bridzsverseny

Az ELTE és a BME bridzsklubja szeptember 30-án, kedden amatőr bridzs páros versenyt rendez a BME Münnich Kollégiumban (XI., Irinyi J. u. 9—11.)

Nevezés: a helyszínen 17.30-ig.

Kezdés: 18.00-kor.

Nevezési díj: nincs.

Felső korhatár: 30 év.

Tájékoztatás és előnevezés: Kerényi István 211-672.

A társadalomtudományi klub

szeretettel meghív a következő (már végleges) programjaira:

IX. 29., hétfő: BORSÁNYI GYÖRGY: Az „ötvenes évek" Közép-Kelet-Európában.

X. 1., szerda: POKOL BÉLA: A politikai rendszer reformjának alternatív útjai.

X. 15., szerda: BOKOR ÁGNES: A szegénység Magyarországon.

A vitaestek a Makarenko utcai épületben lesznek.

Várunk!

Toborzó

Sok-sok évvel ezelőtt néhány akkori közgázosnak eredeti ötlete támadt. Tanulmányaik során garmadával olvasták a különféle pg. tankönyveket, cikkeket, tanulmányokat, értekezéseket stb. Ezek az írások meglehetősen gyakran hivatkoztak Marxra, a politikai gazdaságtan nagy klasszikusára.

A lelkes hallgatókat érdekelni kezdte, mit is írt valójában az öreg Marx. A marxizmus tanulmányozásának mára már-már történelemmé váló klasszikus formái, a *nyári Tőkeolvasó táborok* voltak. Ezeknek a szünidei Tőkeolvasásoknak mintegy extrapolációjaként jött létre *a Társadalomelméleti Kollégium*, népszerűbb nevén a *TEK*. E kollégium ma is alapvető feladatának tartja a marxizmus klasszikusainak eredeti tanulmányozását.

Maga a TEK természetesen nem merül ki a Marx, Engels művek olvasásában. Azóta az az alapállásunk, hogy a társadalom- és formációelmélet fő ívét Hegeltől és Marxtól Leninen, Gramscin, Lukácson (és természetesen korunk történelmi valóságán) keresztül a mai útkereső reformközgazdaságtanig kell meghúzni.

Szívesen látunk olyan felsőbb éveseket is, akik most kaptak kedvet ehhez az időtöltéshez. Egyéves Tőke-köri munkával bárki alapot teremthet arra, hogy év végén a kollégiumi gyűlés teljes jogú kolégiumi taggá válassza.

Jelentkezéseteket az egyetemen elhelyezett plakátok alatti borítékba dobjátok be.

TEK

Vízitábor

A gólyatáborban néhány elsőssel együtt én is érdeklődni kezdtem az AIESEC iránt, és elhatároztam, hogy részt veszek a hét végi vízitáborban. A feltételek a vízitáborhoz tökéletesnek bizonyultak: a résztvevők közül kb. 4—5-en tudtak kajakozni, úgyhogy mindnyájan kipróbálhattuk kreativitási képességeinket (amire igencsak szükség van az AIESEC berkein belül), a hullámzó víz közepén az uszályok előtt.

Hogy még jobban megtanuljunk kreatívan gondolkodni, az egyik kajakból az ülés hiányzott, a másikból a kormány, a harmadikhoz pedig evezőt nem adtak.

Kajakozás közben kellőképpen elfáradtunk, megéheztünk, megszomjaztunk. A parton csoki és üdítő várt bennünket. Mivel vízbe borulás után eléggé fáztunk, a felsősök az evés-iváshoz sálat, sapkát és kesztyűt is biztosítottak nekünk.

És hogy megtanuljuk, hogy egy AIESEC-esnek mindig kulturáltan kell viselkednie, késsel-villával láttunk neki a csokievésnek.

Délután a felsősök meséltek nekünk az AIESEC munkájáról, és mi már próbáltunk nekik segíteni egy kicsit.

Este pedig szalonnasütésre került sor, de a jó hangulat, az éneklési kedv akkor sem hagyott alább, amikor már el kellett hagyni a vízitelepet.

Az utcák, a buszmegállók, a buszok csaknem hajnalig visszhangzottak a guli-gulitól...

Homonnay Zsuzsa

Szellemi függetlenség...

(Folytatás az 5. oldalról.)

A diákság, nemcsak az oktatás és a tanulás közbeni megélhetés romló körülményeivel elégedetlen, hanem

a végzés utáni elhelyezkedési nehézségek

is előrevetik árnyékukat. A fekete-afrikai egyetemeken gyakorivá váltak a diákok tüntetései és megmozdulásai. A tanárok ezzel szembeni magatartása megosztott: a szimpatizálók mellett sok befutott, jobban kereső tanár úgy véli, hogy a megmozdulásokat valójában a körülményeikkel elégedetlen fiatalabb oktatók szítják.

A kormányellenes jelszavakat hangoztató diáktüntetőket az állam az egyetemi autonómia megnyirbálásának segítségével szeretné megfékezni. Ehhez jó alapot teremtenek az egyetemek pénzügyi nehézségei. A kormányzati pénzalapok arányának növekedésével az állam egyre több utasítást akar adni a felsőoktatási intézményeknek, és egyre jobban bele kíván szólni a vezetők (pl. rektor) személyének kiválasztásába. Davidson Nicol szerint az egyetemi autonómia tudatos rombolása világjelenség. Az autonómia gondolatát Afrikába annak idején „exportáló" Nagy-Britanniában sem jobb ma a helyzet ezen a téren. A függetlenséget, sőt annak növelését egyedül talán csak a kimeríthetetlen pénzügyi alapokkal rendelkező néhány nagy amerikai magánegyetem (pl. a Harvard, a Yale) engedheti meg magának, de már az észak-amerikai állami egyetemek is inkább a negatív világtendenciába illenek bele.

Ezeket a kormányzati törekvéseket természetesen nem szabad kivédhetetlen sorscsapásnak tekinteni. Az egyetemek még mindig sokat megőriztek és megőrizhetnek autonómiájukból és tekintélyükből. Afrikában ezt a tekintélyt jelzi az is, hogy a felsőoktatásból jövőket az államigazgatás továbbra is szívesen és komoly pozíciókat adva fogadja. Persze a Harmadik Világ egytemeinek pénzügyi lehetőségeit és súlyát a világméretű egyetemközi együttműködés növelhetné meg igazán. A Kelet és a Nyugat felsőoktatási intézményeinek is erőteljesen szorgalmazniuk kellene ennek engedélyezését és támogatását saját kormányaiknál. Ez az összefogás tehetné igazán szó szerintivé „egyetemessé" az egyetemeket. Az együttműködés erkölcsi és eszmei alapjai az érintett intézmények által hirdetett és hirdetendő szellemi függetlenségben már ma is adottak.

Kalotay Kálmán